БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ЁШ ЛЕНИНЧИ

Газета 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган

1990 йил 30 октябрь Сешанба

№ 207 (13.643). Баҳоси 3 тийин.

• ЎЗБЕКИСТОН ЛКЁИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ БОШ НАШРИ •

«Ҳосил—90»

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНЛИКЛАР РЕЖАНИ УДДАЛАДИЛАР

Мухтор жумҳурият меҳнаткашлари тадбиркорлик билан ишлаб, йиллик пахта тайёрлаш режасини уддаладилар. Давлат қабул пунктларига 330 минг тонна «оқ олтин» етказиб берилди. Топширилган пахтанинг 85 фоизи юқори навларга сотилди.

Йиллик режанинг уддаланишида «зангори кема» капитанларининг ҳиссаси, айниқса, катта бўлди. Йиғим-терим қизғин кунларда далаларда 2200—2400 та терим машинаси унум билан ишлади. Ҳар бир агрегатнинг ўртача иш унуми 95 тоннани ташкил этди. Жумҳуриятда етиштирилган пахтанинг 66 фоизи «пўлат этак»лардан тўкилди.

Катта хирмонни бунёд этишда Амударё, Хўжайли, Элликқалъа, Қўнғирот ноҳиялари меҳнаткашларининг ҳиссалари салмоқли бўлди. Улар иш вақтидан, бириктирилган машина-механизмлардан унумли ва самарали фойдаландилар. Ишни илғорлар тажрибаси ва фан янгиликлари асосида ташкил қила билдилар.

Эришилган бу меҳнат ютуғида мухтор жумҳурият ҳудудида яшовчи минг-минглаб йигит қизларнинг ҳамда комсомол-ёшларнинг ўзларига хос улушлари бордир. Улар ҳамкасбларига ўрнак кўрсатиб меҳнат қилдилар. Мусобақада карвонбошилар сафида бордилар.

Гарчанд режа уддаланган бўлсада, йиғим-терим давом этмоқда. Деҳқонлар ҳосилнинг сўнгги граммларига қадар йиғиштириб олиш ташвишида ишламоқдалар.

Беихтиёр яна қўллар ҳақида куйлагинг келади! Нега! Ҳали ҳамон мана шу қўлларки, оғиримизни енгил қилиб турибди. Ҳали ҳамонки, мана шу нозик қўллар рўзғоримизнинг кемтигини тўлдириб, камини бут қиляпти.

Ёмғирли кунлар бошланиб, пайкалларга «пўлат от»лар бош суқолмай қолганда, яна шу қўллар жонимизга оро кирди: чаноқларда, эгатларда қолган пахталар хирмонларга етказилди. Иқтисодий қийинчиликларни бошимиздан ўтказаётган олатасир шу кунларда ҳар қадоқ пахта — чўнтак қуввати, оила карвонини, ҳаракатга келтирувчи манба. Қолаверса, минг бир азоб эвазига етиштирилган хом ашёни ташлаб кетишга қайси бир деҳқону қайси бир теримчининг кўзи қияди деб ўйлайсиз. Бизникилар бундай йўл тутишга ўрганишмаган.

Бугун мухтор жумҳурият карвони марраға етиб келиб, ҳарқалай хурсандчилик бошланган лаҳзада Санобар Ешчонова мана шулар ҳақида ўйлаётган бўлса ажабмас. У бу йил чинакамига меҳнат қилди. Тенгдошларига етишса етишдики, улардан ортда қолмади. Номи шунинг учун ҳам тилга тушди.

СУРАТДА: Амударё ноҳиясидаги Қипчоқ давлат хўжалигининг илғор теримчиси С. Ешчонова.

Жумабой ҚОЗОҚ сурати.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

29 октябрь куни ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг учинчи сессияси Тошкентда иш бошлади. Сессияни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг Раиси М. И. Иброҳимов очди.

Сессия қатнашчилари иккинчи сессиядан кейин вафот этган Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларини бир дақиқа сукут сақлаб хотирладилар.

Мандат комиссияси раиси Ш. М. Мирзиёев маърузасига мувофиқ янги сайланган Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларининг ваколатлари тасдиқланди.

Сессияда Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов нутқ сўзлади. У ажойиб ғалаба — пахта тайёрлаш давлат режаси муваффақиятли бажарилганлиги билан ҳаммани чин кўнгилдан самимий табриклади. Деҳқонлар, пахтакорлар, механизаторлар, жумҳуриятнинг деҳқончилик-саноат мажмуаси билан боғлиқ бўлган барча кишилар қисқа муддатда ажойиб ютуққа эришдилар, халқимиз фаровонлиги кўп жиҳатдан ана шу ютуққа боғлиқ. Бу ютуққа шаҳарликлар, талабалар ва мактаб ўқувчиларини пахта далаларига ишга олиб чиқиш ҳисобидан эмас, балки фақат қишлоқ меҳнатчиларининг фидокорона меҳнати, уларнинг меҳнатини моҳирлик билан ташкил этиш, маънавий ва моддий омилларни тўғри қўлланиш туфайли эришилди.

Сессиянинг кун тартиби тасдиқланади. Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари кўриб чиқиши учун қуйидаги масалалар киритилади:

— Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтиш қоидалари тўғрисида;

— 1991 йилда Ўзбекистон ССЖни иқтисодий ва ижтимоий ривожлантиришнинг асосий кўрсаткичлари ҳақида;

— 1991 йил жумҳурият бюджетининг асосий кўрсаткичлари ва Ўзбекистон ССЖ 1989 йилги Давлат бюджети ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш ҳақида;

— «Ўзбекистон ССЖда мулкчилик тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида (иккинчи муҳокама);

— «Ўзбекистон ССЖда кордонлик ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида;

— «Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари мақоми тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ Президенти Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида;

— Милиция ходимларини ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишни кучайтириш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ ҳарбий комиссариати тўғрисидаги низом лойиҳаси ҳақида;

— «Савдода суиистеъмоллар ва чайқовчилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССЖ Қонуни лойиҳаси ҳақида (иккинчи муҳокама);

— Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг «Народное слово» газетасини таъсис этиш ҳамда «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарининг муҳаррири ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссияси таркибидаги ўзгаришлар ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ конституциявий назорат комитети таркибидаги ўзгаришлар тўғрисида;

— Ўзбекистон ССЖ айрим вилоят ва Тошкент шаҳар судлари таркибига ўзгартиш киритиш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши мудофаа масалалари ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш комиссиясини ўзгартириб, уни Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг мудофаа масалалари, давлат хавфсизлиги ва ҳарбий хизматчиларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш комитетига айлантириш ҳамда Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши айрим комитетлари таркибига ўзгартишлар киритиш ҳақида;

— «Ўзбекистон ССЖда ижро этувчи ва идора қилувчи ҳокимият тузилишини такомиллаштириш тўғрисида»ги Қонун лойиҳаси ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ Конституцияси (Асосий Қонуни)га ва Ўзбекистон ССЖ жиноят кодексига қўшимчалар ва ўзгартишлар киритиш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ вице-президентини сайлаш тўғрисида;

— «Ўзбекистон ССЖда маҳаллий ўзини ўзи бошқариш ва халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ҳақида»ги Қонун лойиҳаси тўғрисида;

— Ўзбекистон ССЖ прокурорини тайинлаш ҳақида;

— Ўзбекистон ССЖ халқ депутатларига сайловчилардан тушган наказлар асосида олиб бориладиган ишга принципиаллик билан ёндашув тўғрисида.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов «Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтишнинг қоидалари ҳақида» маъруза қилди.

Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комитетининг кичик комитети раиси С. С. Ғуломов қўшимча маъруза қилди.

Маъруза юзасидан музокараларда Ўзбекистон ССЖ халқ депутатлари А. И. Фозилов (170-Тўқимачилик сайлов округи), Н. А. Воҳидов (263-Тўрақўрғон сайлов округи), Э. Т. Шайхов (102-Салор сайлов округи), Х. И. Бердиев (361-Ленинйўли сайлов округи), С. М. Муҳаммаджонов (114-Киров сайлов округи), М. Саидов (228-Усмон Юсупов сайлов округи), О. К-С. Адамбнов (325-Жом сайлов округи), П. Қ. Қодиров (379-Оқолтин сайлов округи), А. Одилов (485-Тахтакўпир сайлов округи), Х. О. Олимжонов (186-Когон қишлоқ сайлов округи), Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг вице-президенти И. И. Искандаров, Б. Д. Ҳусанбоев (390-Маданият сайлов округи), В. И. Криворучко (277-Университет сайлов округи), О. Ембергенов (484-Мўйноқ сайлов округи), А. Н. Возненко (400-Қурилиш сайлов округи), В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик Фанлар академиясининг академиги С. Н. Усмонов қатнашдилар.

Ўзбекистон ССЖ Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби И. А. Каримов якунловчи нутқ сўзлади.

Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов депутатларнинг саволларига жавоб берди.

Муҳокама қилинган масала юзасидан қарор қабул қилинди.

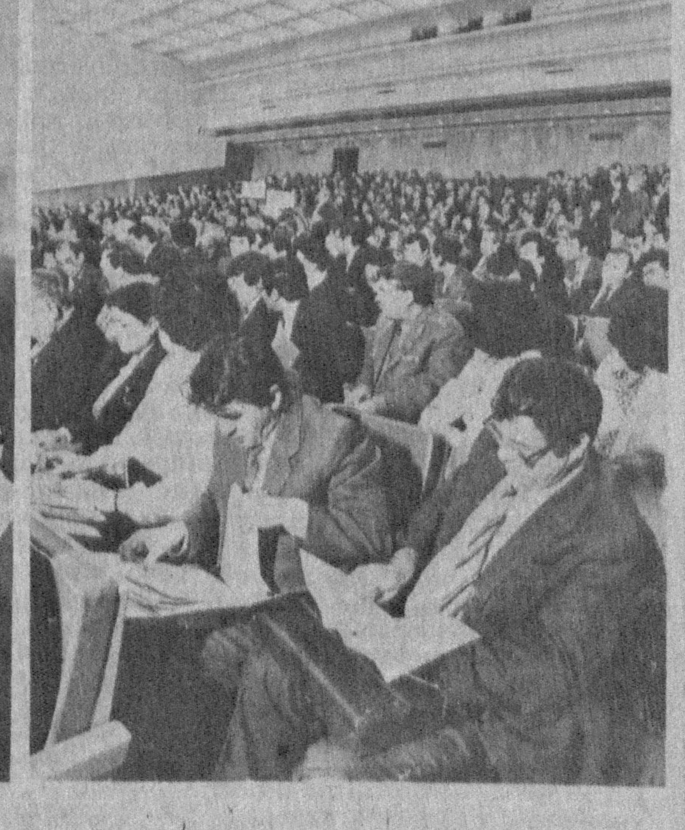
Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг сессияси ўз ишини давом эттирмоқда.

(ЎзТАГ).

СУРАТЛАРДА: Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг мажлисидан лавҳалар.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ ва Р. НУРИТДИНОВ суратлари (ЎзТАГ).

Совет—Афғон учрашуви

Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги кўп йиллик тарихга эга бўлган иқтисодий алоқаларга бугун янги омил бахш этилмоқда.

Совет—Афғон учрашувининг навбатдаги даври 27 октябрь куни Тошкентда ўтказилди. Музокараларда Афғонистон Бош вазирининг ўринбосари А. В. Сароби бошчилигидаги Афғонистон, Ўзбекистон ССЖ Президент Кенгашининг аъзоси, Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари, жумҳурият Давлат режалаштириш қўмитасининг раиси Б. С. Ҳамидов бошчилигидаги Ўзбекистон, Тожикистон ССЖ ташқи ишлар вазири Л. К. Қаюмов бошчилигидаги Тожикистон, Туркманистон ССЖ ташқи ишлар вазири А. Қулиев бошчилигидаги Туркманистон ҳукумат делегациялари қатнашдилар.

Учрашувни Ўзбекистон ССЖ Президет Кенгашининг аъзоси, Жумҳурият Вазирлар Кенгашининг Раиси Ш. Р. Мирсаидов очди.

Музокараларда ҳукуматлараро Совет—Афғон доимий комиссияси раисининг ўринбосари И. Е. Хоциалов нутқ сўзлади.

Музокараларда Ўзбекистон ССЖ Президент Кенгашининг аъзоси, жумҳурият ташқи ишлар вазири С. О. Азимов, ССЖИнинг Афғонистон жумҳуриятидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Б. Н. Пастухов, Афғонистон жумҳуриятининг ССЖИдаги фавқулодда ва мухтор элчиси М. Д. Размёр, Афғонистон жумҳуриятининг Тошкентдаги бош консули Ғ. Х. Хамгар, Ўзбекистон ССЖ ташқи савдо ва хорижий алоқалар давлат қўмитасининг раиси А. Маҳмудов қатнашдилар.

(ЎзТАГ)

Касаба уюшмалари съездида

Касаба уюшмаларининг Кремлдаги съездида ССЖИ Касаба уюшмалари умумий конфедерациясининг устави қабул қилинди. Шу тариқа делегатлар аввалги Устав «ўз кучини йўқотди» деб топдилар.

Касаба уюшмаларининг умумий конфедерацияси назорат-тафтиш комиссияси тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Сўнгра съезд касаба уюшмалари умумий конфедерациясининг раиси лавозимига номзодлар кўрсатиш ва муҳокама қилишга киришди. Етти номзод кўрсатилди, баъзи номзодлар ўз илтимосларига кўра рўйхатдан чиқарилганидан кейин қолган беш даъвогар ўзларининг сайловолди режаларини баён этдилар ва саволларга жавоб қайтардилар. Сўнгра овоз берилди.

49 ёшли В. П. Шчербаков ССЖИ Касаба уюшмалари умумий конфедерациясининг раиси этиб сайланди.

Мамлакат янги касаба уюшмаси марказининг раҳбари шу пайтгача ВЦСПС Раисининг ўринбосари вазифасини бажариб келган ва касаба уюшмалари анжуманини тайёрлаш комиссиясига бошчилик қилган эди.

Съезд ўз ишини тугаллади.

(СИТА)

Шу сонга хабар

Қирғизистоннинг биринчи Президенти

ФРУНЗЕ, 29 октябрь. (СИТА мухбири). Қирғизистон ССЖ Фанлар академиясининг президенти, академик, ССЖИ халқ депутати 46 ёшли А. Акаев Қирғизистоннинг биринчи Президенти бўлди.

У ўзининг дастурий нутқида миллатлараро муносабатларни соғломлаштириш ва фуқаролар тотувлигига эришишни; иқтисодиётни барқарорлаштириш ва умумиттифоқ бозорини вужудга келтиришни; Олий Кенгаш ва халқ депутатлари обрўсини мустаҳкамлашни бўлажак фаолиятининг асосий йўналишлари деб атади. Президент мустақил Қирғизистон келажакда янгиланган ССЖИ таркибида бўлиши лозим, деб ҳисобламоқда.

«Халқ сўзи»нинг илк сони

Ўзбекистон жумҳурияти халқ депутатлари ва Олий Кенгашининг рўзномаси «Халқ сўзи»нинг илк сони нашрдан чиқди. Саккиз саҳифадан иборат қизиқарли ва долзарб муаммоларни ўзида мужассам этган бу рўзнома Ўзбекистон Совет Социалистик Жумҳурияти Олий Кенгашининг навбатдаги мажлиси очиладиган куни халқ ноибларига муносиб тортиқ бўлди.

Буюк шоиримиз Чўлпоннинг «Халқ денгиздир, халқ тўлқиндир, халқ кучдир!» шеърий сатрларини ўзига бош мавзу қилиб олган «Халқ сўзи» қалам соҳиблари рўзноманинг нишона сонидаёқ ҳаётга дадил кириб келаётганларини амалда яққол кўрсатиб турибдилар. Биз ундаги барча мақолаларни сизга батафсил ҳикоя қилиб ўтирмаймиз. Яхшиси ўзингиз синчиклаб мутолаа қилинг. Келгуси йилнинг 1 январидан бошлаб мунтазам чоп этиладиган бу нашр жумҳуриятимиздаги энг дадил ва жасур рўзномалардан бири бўлади деган умиддамиз.

Муштарийларимизга айтадиган гапимиз битта: яна бир севимли рўзномани ҳар доим ўқийман десангиз «Халқ сўзи»га кечикмасдан обуна бўлинг.

СУРАТДА: «Халқ сўзи»нинг нишона сони ана шундай дунёга келди.

Б. АЛИМОВ сурати.

Табриклаймиз, лауреатлар!

Биз куни кеча Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари рўйхатини рўзномада бериб, уларни қизғин табриклаган эдик. Москвадан яна бир хушхабар келди.

Фан ва техника соҳасида эришган юксак кўрсаткичлари учун тошкентлик бир гуруҳ иқтидорли ёшлар — кичик илмий ходим М. АЛИМОВ, шифокор Б. ҚОСИМОВ, кичик илмий ходим Ф. КЛЕБЕЕВ ва шифокор-лаборант И. КОСТНИКОВА БЛКЁИ Марказий Қўмитаси мукофотлар комиссияси қарорига биноан 1990 йилги Бутуниттифоқ Ленин комсомоли мукофоти билан тақдирландилар.

Бевосита алоқаларни ривожлантирайлик

Ўзбекистон ва Қозоғистон ҳукумат делегацияларининг Олмаотадаги учрашуви икки кун давом этди. Унинг қатнашчилари — қўшни жумҳуриятлар вазирликларининг ва идораларининг масъул ходимлари Ўзбекистон ССЖ билан Қозоғистон ССЖ ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий ҳамкорлик юзасидан музокаралар олиб бориш ҳамда битим тайёрлаш учун тўпланган эдилар. Учрашув Ўрта Осиё жумҳуриятлари ва Қозоғистон ҳамкорлигининг илгари қабул қилинган дастури доирасида бўлди.

Учрашув чоғида жумҳуриятлар ўртасида 1991 йилда ўзаро маҳсулот етказиб бериш тўғрисидаги шартнома имзоланди.

Қозоғистондан Ўзбекистонга озиқ-овқат маҳсулотлари (бунга ғалла, шоли, гўшт ва гўшт маҳсулотлари киради) етказиб беришни кўпайтириш ҳақида аҳдлашувга эришилди. Ўзбекистон Қозоғистонга ўз навбатида халқ истеъмоли моллари, шу жумладан ип газлама ва шойи, трикотаж буюмлари, гиламлар, маданий-маиший моллар, шунингдек сабзавот, мева, полиз маҳсулотлари, пахта толаси етказиб беришни кўпайтиради.

Учрашувда иккала жумҳуриятнинг вазирликлари ва идораларига, корхоналари ва ташкилотларига 1991 йилда ўзаро маҳсулот етказиб беришга доир бевосита хўжалик шартномаларини тузишни 1990 йилнинг 5 ноябригача тугаллашни, бунда маҳсулот етказиб бериш борасида бу йил вужудга келган даражага амал қилишни тавсия этди.

(ЎзТАГ).

Шу сонга хабар

ЯНГИ КУЛЛИЁТНИНГ БИРИНЧИ ТАЛАБАЛАРИ

Халқлар Дўстлиги орденли Тошкент халқ хўжалиги билимгоҳида мазкур ўқув йилидан бошлаб халқаро иқтисодий муносабатлар куллиёти очилди. Янги куллиётда маркетинг, молиявий муносабатлар ва халқаро валюта кредити, ташқи иқтисодий фаолиятлар ҳисоби ва таҳлили, халқаро транспортларда юк ташиш бўйича мутахассислар тайёрланади. Биринчи талабалик 200 нафар йигит-қизга насиб этди. Илм толибларига Москва шаҳар алоқалар олийгоҳида, Москва молиявий олийгоҳида ва Ленинград давлат дорилфунунида малака ошириб қайтган муаллимлар ҳамда «Узинторг», Ўзбекистон ССЖ Ички ишлар вазирлиги ва савдо-саноат палатасининг тажрибали ходимлари сабоқ беришмоқда.

Шу билан бирга талабалар Польша, Чехословакия, бангладешлик халқаро иқтисодий муносабатлар мутахассисларининг ҳам маърузаларидан баҳраманд бўладилар. Куллиёт ҳозирнинг ўзидаёқ Далас ва Париждаги халқаро менеджерлар марказлари билан мустаҳкам алоқа ўрнатиб олган. Улар билан программалар алмашиб туришибди Ушбу куллиёт битирувчилари ишга борадиган ташкилот ва муассасалар ёшларнинг таълим олишлари учун 3 мингдан 9 минг сўмгача пул тўлашган.

СУРАТЛАРДА: инглиз тили муаллими Д. Олимжонов (ўнгда) ва янги куллиёт талабалари компьютер синфида.

Суратчи А. ГОРОКРИК (ЎзТАГ).

КУБАЛИК ШИФОКОРЛАР ЁРДАМИ

Афғонистон заминидаги жангларда яраланган ва майиб-мажруҳ бўлиб қолган 20 нафар собиқ байналмилалчи-жангчи Гаванадаги Франк Паис номли клиник ортепедия касалхонасидан Ўзбекистонга қайтиб келди. Улар кубалик шифокорларнинг таклифига биноан шу касалхонада даволандилар. Шифокорлар улар учун деярли иложи бўлмайдиган ишларни қилишди. Ўтказилган операциялар ҳамда протезлашлардан кейин «афғон»ларнинг кўпчилиги оёққа туришга муваффақ бўлди. Ваҳоланки, уларнинг аксарияти Гаванага Совет мутахассисларининг «тиббиёт даволашга қодир эмас» деган хулоласи билан кетган эди. Бу эса даволанишга бўлган умидни сўндирар, узоқ йиллар ҳаракатсиз ётишга, тушкунликка, азоб-уқубатларга маҳкум этарди.

Кубаликлар умуртқа суяклари жароҳатланиб, фалаж бўлиб қолган йигитларни оёққа турғиза олганликлари эса сира ақлга сиғмайдигандек туюлади. Бироқ, қадрдон ўлкада мансабдор шахсларнинг лоқайдлиги ва худбинлигига дуч келиб, уларнинг кўпчилиги яна тўшакка михланиб қолди.

— Мен йигитларга, бундан ҳамма хабар топади, деб сўз берганман, — дейди тошкентлик собиқ байналмилалчи-жангчи Иван Балим. — Сафар афғон урушида иштирок этган совет ветеранларига Куба ҳукуматининг ёрдами доирасида уюштирилган эди. Бу ишни амалга оширишда Совет тинчликни муҳофаза қилиш қўмитаси билан Куба тинчлик ва халқлар мустақиллиги учун ҳаракати миллий кенгаши ёрдам берди. Биз бу ишни амалга оширишда Тошкент, Москва, Кубадан туриб ёрдам берганларнинг барчасидан миннатдормиз. Лекин айрим ходимларнинг совуқ ва ерпарчин этувчи бефарқлиги биз учун аламли ва оғирдир.

Совет тинчликни муҳофаза қилиш қўмитаси сафар ташкилотчиси сифатида «афғон»ларнинг Москвадан Тошкентга қайтишлари учун патта олиб қўйишдек оддий нарсалар тўғрисида ғамхўрлик қилиши лозим эди. Бунинг устига, кубаликлар ҳам йигитлар қайтиб бораётгани тўғрисида қўмитани хабардор қилиб қўйишганди. Бироқ қўмитанинг социалистик мамлакатлар бўлими референти, «афғон»ларга мутасаддилик қилаётган Д. Платонов йигитларни аэропортга жўнатди. Қўл сиқиб хайрлашди. Операциядан кейин ҳали ўзига келмаган, патта олиш учун навбат кутиб турганлар орасида мустақил туртиниб-суртиниб туришга мажбур бўлган йигитларнинг аҳволини тасаввур қилиш мумкин. Умидлари сўнган, ёғоч оёқлардаги ва қўли ёки оёғи гипсланган йигитлар яна тинчликни муҳофаза қилиш қўмитасига йўл олдилар. Д. Платонов елка қисиб, қўмитада самолёт учун бронлар йўқлигини айтди, ҳолбуки шу ерда, йигитлар турган пайтда, унинг ходимлари Ригага борадиган рейс учун бронь олиб келиб беришди. Қўмита ходимларининг улар учун қилган бирдан-бир яхшилиги Домодедовога олиб бориб, медпункт ёнига ўтқазиб қўйишди: бирор гап бўлса шифокорлар ёрдам беришар эмиш. Шундан кейин улар ўз вазифаларини ҳалол бажарган ҳисоблаб, тинчлик учун курашишга кетишди.

Тоқати тоқ бўлган йигитлар яна қўмитага боришди. Юравергапларидан қайта-қайта операция қилинган оёқлари шишиб, қонай бошлади. Лекин совуққонлик ва бефарқлик жисмоний оғриқдан даҳшатлироқ эди. «Афғон»лар бу жамоат ташкилотининг раҳбари Г. Боровик билан учрашмоқчи бўлишганида уларни бошлиқ хонасининг яқинига ҳам йўлатишмади. Бу гал аэропортда уларни депутатлар залига жойлаштиришди. Бу ерда одам ҳам камроқ, ўтириш мумкин бўлган жой ҳам бор, емакхона ҳам узоқ эмас. Лекин «афғон»лар учун депутатлар залида ҳам патта топилмади. Илтимос қилишларига қарамай, бу ерда уларнинг аҳволини тушунишни ҳеч ким истамади: агар Тошкентга учиб кетаётганлар орасида Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитасининг биринчи котиби А. Носиров учраб қолмаганида, бу воқеа нима билан тугаши номаълум эди. У саноқли дақиқаларда патта масаласини ҳал қилди. Тошкентда уйга етиб олишларига ёрдам берди. Ҳолбуки, қўмита арбоблари тинчликни муҳофаза қилиш Ўзбекистон қўмитасининг ёки байналмилалчи жангчилар жумҳурият уюшмасининг вакилларини йигитлар қайтаётганлиги тўғрисида огоҳлантириб қўйишлари мумкин эди. Улар эса «афғон»ларни кутиб олиш тўғрисида ғамхўрлик қилган бўлишарди.

— Ўз мамлакатингда ўз ҳолингга ташлаб қўйишса, бефарқликни қалқон қилиб олишса даҳшат босади, кишини, — дейди Иван Балим. — Бегона одамлар ёрдам қўлларини чўзишади, ўзимизникилар эса бизни эгардан йиқитишади. Биз учиб кетдик, аэропортда эса оёқлари кесиб ташланган новосибирсклик ўртоғимиз қолди. Унинг қайғу тўла кўзлари, қон томчилаб турган чўлоқ оёқларидан ечиб қўйилган ёғоч оёқлари ҳануз кўз олдимда турибди.

Иваннинг ўзи бу можаролар туфайли яна аввалги ҳолатига қайтди. Кубаликлар даволашга муваффақ бўлган контузия оқибатлари, бош оғриғи, инжиқлик бир зумда қайта тикланди. Гавана касалхонасида улар учун махсус жиҳозланган палаталар бўлган учта бино ажратиб берилган эди. Куба жумҳурияти бошидан кечираётган иқтисодий қийинчиликларга қарамай, «афғон»ларни жуда яхши овқатлантиришди. Касалхона ходимлари карточка билан олинган меваларни ўзлари емай уларга олиб келиб беришарди. Палаталарга телевизорлар, видеомагнитафонлар ўрнатилганди. Йигитлар зерикиб қолмаслиги учун уларга кассеталар олиб келиб беришар, шаҳар бўйлаб сайрлар уюштиришарди. Улар айниқса, Анголада жанг қилган кубалик байналмилалчи жангчилар билан дўстлашиб қолишди. Ортопедия ёрдами олишдан ташқари, «афғон»лар Гавана касалхонасида тўла тиббий кўрикдан ўтдилар ва зарур муолажа олдилар.

— Бизни тўлақонли ҳаётга қайтарган бу одамлардан жуда миннатдорман, — дейди Иван, — Айниқса, мени 12 соат давомида операция қилган ёш жарроҳ Ласус Валдивия Гириянодан миннатдорлигим чексиз. У икки ҳафта мобайнида ёнимдан жилмади. Ваҳоланки, совет шифокорлари мендан воз кечишган эди. Афғонистонда белимга ўқ тегиб, асаб толаларим шикастланганди. Оёғимнинг сезгирлиги йўқолди, оёқ кафти яхши ишламай қолди. Саккиз йилдан бери оёғим ўзимники эмасдек туюларди. Мени иккинчи гуруҳ ногиронлари сафига қўшиб қўйишди. Операциядан кейин мен ўз оёғимни «ҳис этганимда» атрофимдагилар қанчалик қувонишганди. Мен қувончимни ичимга сиғдира олмай қичқирган эдим, бир гап бўлди, деб хавотирга тушган шифокорлар, ҳамширалар югуриб келишганди. Мени ўраб олишган, кулишган, қўлимни қисиб табриклашган эди. Йигитларимиз кубаликлар тайёрлаган ёғоч оёқларни синаб кўришганида уларни кийиб югуришганида, сакрашганида ҳам худди шундай қувонишган эди. Биз эса ўз қадрдон оёғимиз қайсию, қайсиниси ёғоч оёқ эканлигини фарқ қила олмай қолган эдик.

Ҳозир ўзбекистонлик «афғон»ларнинг яна бир гуруҳи Кубага боришга тайёрланаяпти. Ҳаммаси бўлиб эса Гавана ортопедия касалхонасида турли жумҳуриятлардаги қарийб 500 нафар собиқ байналмилалчи-жангчи даволанади.

Йигитлар уйга қайтганларидан кейин урушларда азият чекканларга ёрдам бериши керак бўлган жамоат ташкилотларининг арбоблари йигитларимиз учун деярли иложи йўқ ишларни қилган кишиларнинг бутун куч-ғайратларини бир соат ичида йўққа чиқаришлари мумкинлигини ўйлаш жуда алам қилади.

И. ГРЕБЕНЮК,
ЎзТАГ мухбири.

Мавзуга қайтиб

ЁКИ ЯНА ДАЙДИЛАР ҲАҚИДА

Бу воқеага кўп бўлгани йўқ. Пойтахтимизнинг «Анҳор» кафесига танишлар билан тушлик қилгани киргандик. Дўстлардан бири чойга, яна бири овқатга навбатга турди. Мен эса чеккароқдаги ўриндиқлардан бирини банд қилиб тургандим, ёнимиздаги бўш столга бир йигит келиб овқатини қўйди-ю, бўш чойнакни олиб чойга кетди. Шу пайт кутилмаганда кир-чир кийинган, ҳассага суянган исқирти чиқиб кетган бир киши келиб, ҳалиги чойга кетган йигитнинг овқатини «тушира» бошлади. Чойга кетиб овқатидан бенасиб бўлган йигит сўкина-сўкина кафедан чиқиб кетди.

Ҳақли савол туғилади. Хўш, бундай текинтомоқ кимсалар қаердан пайдо бўлмоқда? Уларнинг шаҳримизда кун сайин кўпайишига кимлар сабабчи? Бу дайдиларнинг уй-жойи борми? Илгари бундай текинхўр, алкашлар ҳақидаги маълумотлар айтилмасди. Улар ҳам юртимизнинг бир четида ўз ризқи-насибасини териб еб юрардилар. Аммо текинхўрликни касб қилиб олаётганларнинг сони чидаб бўлмас даражада кўпаймоқдаки, асти қўяверасиз. Дайдилар билан шуғулланувчи ички ишлар ходимлари уларни бир неча тоифага ажратишади.

— Дайдиларнинг асосий қисмини ишёқмас, доимий ичувчи кимсалар ташкил этади, — деди Ўрта Осиё Темир йўл транспорти ички ишлар бошқармаси «Тошкент» станцияси ички ишлар бўлими ходими, милиция подполковниги Рауф Сайфуллин. — Энг хавфлиси улар орасида жиноятга қўл урган ва кейингисига тайёргарлик кўраётганлари кўп. Шунингдек, умр бўйи меҳнат қилиб, қариганда кўчага ҳайдалганлари ҳам йўқ эмас.

Шимол томонда кун совий бошлагач, уйсиз-жойсиз дайдиларнинг катта «отряди» Ўрта Осиёга «юриш» қилади. Амаллаб Тошкентга келиб олгач, кундузлари шаҳарнинг сершовқин жойларидан «насиба» қидиришади. Кечалари вокзал, автостанция ва тайёрагоҳларда қўним топишади. Жумҳуриятимизга келаётган текинтомоқларнинг асосий қисмини РСФЖ шаҳарларидан келаётган дайдилар ташкил этади.

Беихтиёр савол туғилади. Нима учун келгиндилар Ўрта Осиёни «забт» этадилар. Нега Болтиқбўйи ёки Кавказорти жумҳуриятларини эмас? Бунинг учун биринчи навбатда ўзимиз айбдормиз. Чунки дайдилик қилиб юрганларнинг шахси аниқлангунга қадар улар ички ишлар бўлимларида текин боқилади. Касаллари эса навбатсиз шифохоналарга ётқизилади. Ахир бу ўта меҳмоннавозлик эмасми? Сир эмас қанчалаб беморларимиз касалхоналарда даволаниш учун навбат кутаётган бир пайтда дайдиларга шундай мурувват кўрсатиш шартми? Бу ҳам етмагандай улар шаҳар пропискасига ўтказилмоқда.

Жумҳуриятимиз вилоятларидан пойтахтга ўқишга ишга келаётган ёшларга ҳамон сунъий тўсиқлар қўйилмоқда. Наҳотки қишлоқда яшаганларнинг қадри келгинди дайдиларчалик бўлмаса? «Жаҳонгашта» дайдиларнинг айтишича, ҳеч бир жумҳуриятда уларга биздагичалик мурувват кўрсатишмас экан.

Владимир ФЁДОРОВ, 1946 йил туғилган, иркутсклик. 1977 йилдан бери Тошкентда дайдилик қилиб кун кечиради. 5 марта «Тошкент» станцияси ички ишлар бўлими милиционерлари томонидан ушланган. Ҳатто туғилиб ўсган юртига бир неча марта жўнатилган. Лекин орадан кўп ўтмай Владимир яна Тошкентда пайдо бўлаверган.

— Нима учун яна Тошкентга қайтиб келдингиз? — сўраймиз Владимирдан.

— Тошкент менга ёқиб қолди. Бу юртда очингдан ўлмайсан. Энг асосийси шаҳарда егулик мўл. Яқинда Иркутскка жўнатишганди. Яна қайтиб келдим. У ерда одамлар макаронга навбатга туришибди, — деди у.

— Яна юртингизга жўнатишса борасизми?

— Жўнатишса, яна қайтиб келавераман. Совуқдан, очликдан ўлишни хоҳламайман.

Иккинчи суҳбатдошимиз **1962 йил туғилган волгоградлик Игорь ПОЛУЯНОВ** ўғирлик қилгани учун икки марта «ўтириб» чиққан.

— Қандай қилиб Тошкентга келиб қолдингиз, — сўрайман Игордан.

— Ўзбекистонлик корейслар Волгоградга боришган экан. Пиёз сотишга. Тошкентда яшаш осонроқ, пул топса ҳам бўлади, дейишди. Келавердим.

Икки марта «ўтириб» чиққан одамни ким ҳам ишга олади дейсиз.

— Агар ўз шаҳрингизга жўнатишса борасизми?

— Йўқ. Ишга жойлашсам Тошкентда қолмоқчиман.

Бундай ўз юртидан безган, уйсиз дайдиларнинг қай бири билан гаплашманг, ҳаммаси «Тошкентда қолмоқчиман», деб жавоб беради. Кейинги йилларда жумҳуриятимизда жиноятчиликнинг кескин ошишига ўз Ватанига сиғмаган, уч-тўрт марталаб «ўтириб» чиққанлар, ашаддий бузғунчи-келгинди дайдилар ҳам катта ҳисса қўшмоқда. Афсусланарли томони шундаки, кўпчилигининг боши силаниб Тошкентда ишга жойлаштирилмоқда. Уларга халқимизнинг меҳрибонлиги, тўғрисини айтганда инсонпарварлиги қўл келмоқда. Айни пайтда марказий матбуот ходимлари ҳамон Ўзбекистон устидан мағзава ағдармоқдалар. Гўёки, Ўзбекистонда яшаётган рус миллатига мансуб кишилар таъқиб қилинаётган эмиш. Агар таъқиб қилинганда дайдилар ўз юртларига жўнатилгач, Ўзбекистонга яна қайтиб келишаверармиди?

«Ўзбекистондан 176 минг рус ва рус тилида сўзлашувчилар кўчишди». Марказдаги ҳамкасбларимиз юқоридаги маълумотларни қаерлардандир топишибди-ю, аммо қуйидаги рақамларни негадир излашмабди:

«...Ўтган йили 10 мингдан зиёдроқ дайди ушланиб, рўйхатдан ўтказилган. Ҳисобга олинмаганлари ҳам тахминан шунчага боради. Бу 20 минг ахлоқи бузуқ, текинхўр, бекорчи, қаллобу жиноятчи жамият учун хавфли одам деган гап» («Ўзбекистон адабиёти ва санъати», рўзномаси 14 сентябрь). Бу фақат Тошкент шаҳридаги дайдилар. Ноёб касб эгаси, юқори лавозимларга даъвогар, амалталаб бўлиб келганлари буларга кирмайди. Ўзбекистонга қарши устма-уст туҳмат тоши отиб, фитна уюштираётганлар наҳотки буни билишмаса? Билишади. Аммо мақсадлари бошқа шекилли...

Тошкент — дунёга нон шаҳри, деб танилган. Лекин нон шаҳри дайдиларни қабул қилаверадиган бедарвоза шаҳар эмас. Қолаверса, озиқ-овқат, уй-жой муаммо бўлиб турган бир даврда.

— Жумҳуриятимиз учун энг хавфлиси, — дейди «Тошкент» станцияси ички ишлар бўлими катта лейтенанти Шуҳрат Юсупов, — икки-уч марта «ўтириб» чиққан дайдилар. Чунки улар ҳеч нарсадан қайтмайдиган ашаддий жиноятчилардир.

Шарқ халқларида фоҳишабозлик азалдан қораланиб, бузуқлик йўлига кирган аёллар халқ ўртасида тошбўрон қилинган. Ёки яшаётган маҳалласидан, қишлоғидан қувғин қилинган. Дайди аёллар фоҳишабозликнинг энг яхши «ташвиқотчи»ларидир. Уларга жой, озгина ичимлик ва пул бўлса бас. Ана шундайлардан бири **кемероволик Ирина АНФУЕВА.** Яхшиси Ирининг ўзи гапира қолсин.

— Ота-онам йўқ. Болалар уйида тарбияланганман. Тошкентга келганимга кўп бўлгани йўқ. Тўғриси бу юртнинг йигитлари ёқиб қолди. Қизлар учун пулни аямас экан. Бундайлардан минг ўргилсанг арзийди.

Суҳбатлашиш учун милиция ходимлари **саратовлик Раиса КОЗЛОВА**ни олиб келишганда мен унинг дайдилик қилиб юрганига тўғриси ишонмадим. Бежирим кийинган, хушбичим бу қиз эндигина йигирмадан ошган экан.

— Қандай қилиб Тошкентга келиб қолдингиз? — сўраймиз Раисадан.

— Қаршидаги дугонамникига борган эдим. Поездда пулим билан паспортимни олдириб қўйдим, — деди у қизариб-бўзариб, ёлғон гапираётганини сездирмасликка ҳаракат қилиб.

— Қаршидаги дугонангизнинг манзилгоҳини айтиб беролмайсизми?

Саволимиз жавобсиз қолди. Дайди аёлларнинг Ўрта Осиёга келишидан мақсади битта: у ҳам бўлса пул топиш, «ўладиган дунёда» ўйнаб қолиш. Меҳмонхонадами ёки бирон ётоқхонадаги мижоз анқонинг уруғи бўптими? Айрим калтафаҳм бойваччаларимиз эса она юртимизни бузуқлик маконига айлантираётган келгиндилардан пулларини аяшмаяпти. Бу қадар пасткашлик ҳам бўладими? Наҳотки, улар бу фоҳишаларни «хурсанд» қилаётганлари билан ўз она юртларини хўрлаётганликларини, Ватан тупроғини ҳаромиларга топташга йўл очиб бераётганликларини, энг ёмони гулдек нав-ниҳол йигит-қизларимиз тарбиясини бузаётганларини ўйлашмаса?!

Шуни айтишса керакда «Ўзимдан чиққан балога қайга борай давога» деб.

— Дайдилардан кўпинча мезбонлар учун унутилмас хотира — юқумли заҳм ва сўзак каби таносил касалликлари «эсдалик» бўлиб қолаётир, — дейди милиция майори Обиджон Бадалов. Шунинг учун биринчи навбатда ички ишлар бўлимига келтирилган дайдилар зудлик билан медицина кўригидан ўтказилади.

Дайдилар асосан вокзал, автостанция ва тайёрагоҳлардан ушланмоқда. Лекин ётоқхоналар ва меҳмонхоналарда маскан топиб, ҳар кимнинг кўнглини олиб юрган дайди фоҳишаларни тутиш анча мушкул. Шу сабаб улар кўплаб «ишқибоз»ларини таносил касалликларига дучор қилмоқда.

Дунёдаги энг даҳшатли СПИД касаллиги ҳам дайди фоҳишалар туфайли Тошкентга кириб келди. Фоҳишалик иснод ҳисобланган бу юртнинг фуқаролари касалхоналардаги умумий шприцлардан фойдаланишга қўрқиб қолдилар. Кўпгина беморлар касалхоналарда даволанишдан олдин бир марта ишлатиладиган шприцларни қидириб топишмоқда. Турар-жойининг тайини йўқ, қаланғи-қасанғи фоҳишаларнинг СПИД билан оғримаганлигига ким кафолат беради, дейсиз.

«Тошкент» станцияси ички ишлар бўлимининг дайдиларни қабул қилиш ва тақсимлаш бўлимида Россия шаҳарларидан келган бундай «меҳмон»ларнинг кўпчилигига «ўз юртингизга қайтасизми» деган савол билан мурожаат қилдик. Уларнинг деярли ҳаммаси «йўқ» деб жавоб берди. Ҳаммасининг нияти битта — Тошкентда қолиш.

Нима сабабдан жумҳуриятимизга келаётган дайдиларнинг сони йилдан йилга ошмоқда. Фақат бултур Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси ходимлари 4800 дан ортиқ дайдини рўйхатга олишган. Бу йилги кўрсаткич ўтган йилгисидан ҳам юқори. «Тошкент» станцияси ички ишлар бўлими ходимлари 264 дайдини ишга жойлаштирган. Бу ҳам етмагандек бир ой иссиқ овқат билан боққан. Хўш, нима учун ўз юртига эл бўлмаган бу кимсаларга бунчалик мурувват, раҳмдиллик? Ёки келгинди «улуғ»лар олдида тилимиз қисиқми?

Мен кўпгина милиция ходимлари билан суҳбатлашдим. Уларнинг асосий қисми бундан бир неча йил олдин Бухоро вилоятининг Қоракўл ноҳиясида ёпилган дайдилар уйини қайта тиклаш тарафдори. Йўқ. Энди бошқа жумҳуриятлардан келаётган дайдиларни ўз юртларига қайтариб юбориш «уйлари»ни очиш керак. Уларга бўлган муносабатларни тубдан ўзгартириш зарур. Иккинчи марта дайдилик қилиб қўлга тушган шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғашни қонун асосида белгилаб қўйиш шарт. (Илгари шундай қилинган).

Ҳар бир жумҳурият раҳбари ўз миллатининг келажагини, ғурури ва шаънини ўйласа, бошқа юртларда «насиба»сини териб юрган дайди миллатдошларини чақириб олсин.

Ўз оиласи, ўз уйи, ўз миллати ғурури учун жон куйдирмаган текинтомоқ ҳеч қачон бошқа бир халқ обрўси учун курашмайди. Вақт келиб у яшаб турган юртнинг бошига кулфат тушса, яна қайсидир поездга ўтириб бошқа юртга равона бўлаверади.

...Москва — Тошкент поезди перронга келиб тўхтади. Анча вақт кузатиб турдим. Бир гуруҳ жомадон кўтарган кишилар «Ишга марҳамат» деб ёзиб қўйилган тахтадаги ёзувларни синчиклаб ўқирдилар. Ҳа, улар ҳозирча шаҳарда меҳмон. Лекин борини еб тугатгач, юқоридагидай дайди кимсаларга айланади. Қайси бири ўғирлик, қайси бири тиланчилик қилишга тушади. Яна қайси бири эса меҳмонхонада кимларнингдир «бағрида» пул учун тўлғанади. Сўнг эса юртларига хатлар ёзади. **«Келаверинглар. Тошкентда кунлар иссиқ. Егулик мўл. Йигитлари бақувват. Сахий. Келаверинглар».**

Поездлар эса ҳар куни Тошкентга келаверади, келаверади...

Зайниддин МАМАДАЛИЕВ,
«Ёш ленинчи» махсус мухбири.

Ҳ. СОЛИҲОВ суратлари.

Иттифоқ бўйлаб

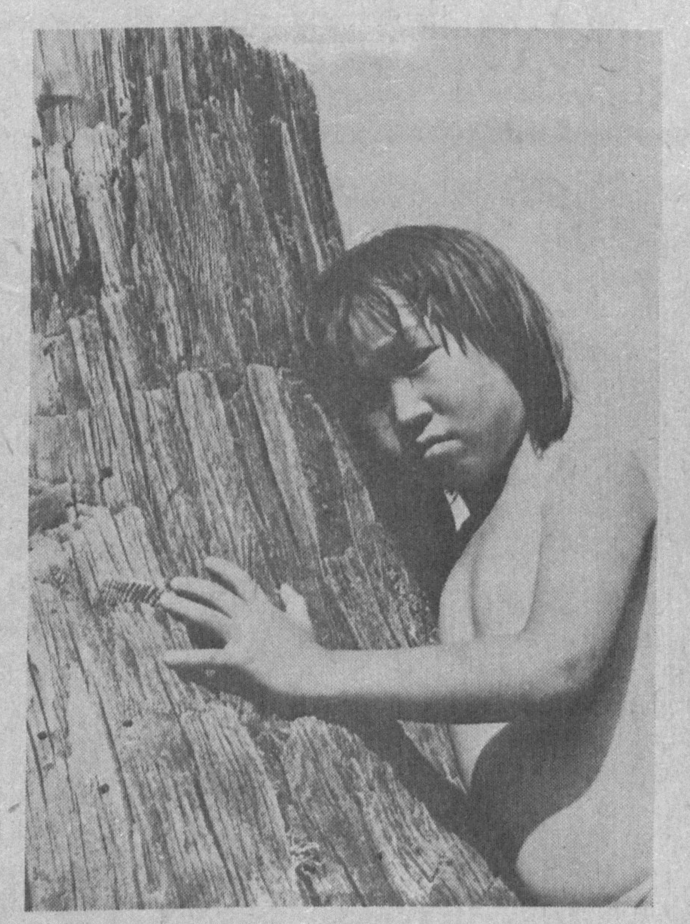

БЕЛОРУССИЯ ССЖ. Тўғри яшаяпмизми! Тўғри овқатланаяпмизми! Минск маданият олийгоҳи ётоқхоналаридан бирида очилган «Лотос» қаҳвахонасида бўлган ҳар бир киши ушбу саволларни ўзига бериши табиий. Уни Халқаро Кришна жамиятининг Минск бўлими аъзолари барпо этдилар. Олийгоҳ касаба уюшмаси эса шартнома асосида эски ошхоналарни ижарага берди.

«Лотос»да кундуз куни шарқ вегетариан таомларидан танловли этиш мумкин. Бу ерда ҳамиша бир зумда кўнгилдагидек овқатланишади. Таомлар мазали ҳамда арзон бўлганлиги учун ҳам хўрандалар бу ердан аримайди. Кечқурун эса «Лотос»да Кришнага эътиқод қўйганлар — Кришна жамияти аъзолари тўпланадилар.

СУРАТДА: кечки программалар ҳамиша қўшиқ билан бошланади.

Суратчи В. ВИТЧЕНКО.

ИРКУТСК ВИЛОЯТИ. Тофалария — бу жой номи. У шарқий Саянада жойлашган. Қолаверса, мазкур ном билан аталган жойда тофалар халқи яшайди. Улар бор йўғи бир неча юз киши. Асосан, буғучилик ва овчилик билан шуғулланишади.

Тофаларнинг ҳаёти, маданияти, яшаш тарзи билан яқиндан танишиш мақсадида бу ерга Иркутск вилояти халқ ижодиёти ва маданий ишлари илмий-методик марказининг фольклор-этнографик экспедицияси ташриф буюрди. Улар халқ урф-одатлари билан танишдилар. Кексалар билан суҳбат қилдилар. Маълум бўлишича, тофалар ўз она тилларини унута бошлаганлар. Ҳатто миллий кийимлари ҳам деярли йўқ.

СУРАТДА: ёш тофалардан бири Дина Тоболаева.

Суратчи С. ПАДАЛКО.

ҚОЗОҒИСТОН ССЖ. Курчатов шаҳри яқинидаги Семипалатинск синов комплекси назорат-рухсат пункти ёнида совет-амирқо тинчлик марши ниҳоясига етди.

СУРАТДА: ядро қуроли синови оқибатида қўлсиз туғилган Карипбек Қуюқов ўзининг даҳшатли «совға»си — сунъий қўлини тиконли сим деворларида қолдирди.

Суратчи В. ПАВЛУНИН.
(СИТА суратхроникаси).

Нуқтаи назар

ВАТАН

Шу сўзни ёздим-у, унинг матнга тушмаётганини сездим. Балки бу сўзни фақат шеърларда ишлатиб ўрганганимиз учундир. Балки, бу сўз... Етар. Чунки бу тушунча орқали мен Шўролар Иттифоқини эмас, Ўзбекистонни назарда тутмоқчиман. Чунки мен Марказ деганда, ниҳоят Москвани эмас, Тошкентни айтмоқчиман.

Шундай қилайлик, бизни худбинликда айбласалар ҳам, бир зум диққатимизни ўзимизга қаратайликчи, нима бўлар экан.

Қолаверса, бугун Шўролар диёри устида бир байроқ ҳилпирамоқда, ундаги шиорни кўзойнаксиз ҳам ўқиш мумкин: «Ўзинг учун ўл етим!».

Раҳмат, маслаҳат учун. Лекин биз ўзимиз учун яшамоқ истаймиз. Биз ўлавериб чарчадик. Энди яшамасак бўлмайди. Мустақил. Ҳеч кимнинг дўқи-пўписасисиз. Эркин яшамоқ истаймиз.

Албатта, бизга қийин бўлади. Чунки биз ҳаддан ташқари камсуқум миллатмиз. Жумҳуриятлараро мулк талашуви авжга чиққан пайтда биз андишадан воз кечолмаяпмиз. Ҳатто ўз мулкимизни «ўзимизники» дейиш учун ҳам рухсат сўраяпмиз. Ҳа, шунақа. Етмиш йиллик мафкура ҳам бу «камсуқумлик касали»ни қонимиздан ҳайдаб чиқаролмади. Албатта, биз бундан хафа бўлаётганимиз йўқ. Лекин бундан хурсандмиз, дейишга ҳам тил бормайди.

Ҳарқалай, бу бошқа мавзу. Гап эса бозор хусусида. Чунки бугун, кимга қарама, гапини бозордан бошлайди. Биз ҳам шундай бошлаймиз, лекин...

«ҲОЛВА» ДЕГАН БИЛАН ОҒИЗ ЧУЧИМАЙДИ

Дейлик, бугун бозор куни. Сиз бозорга ўтмоқчисиз. Аниқроғи, бозорга ўтишингиз шарт. Буйруқ шундай. Янгамиз буюрганлар ёки акамиз, гап бунда эмас. Гап шундаки, сизнинг чўнтагингизда пул йўқ. Бозорга ўтиш осон, аммо у ердан қуруқ қайтиш оғир. Нима қилиш керак.

Бугун Ўзбекистон олдида шу савол турибди. «Бозорга ўтаётган» РСФСЖда миллий даромад (жон бошига) 2623 сўмни ташкил қилса, Ўзбекистонда атиги 1056 сўмдан тушади. Бултур РСФСЖда ишлаб чиқаришдаги капитал маблағ 514 сўм, Ўзбекистонда эса 238 сўмни ташкил этди. Маданият, илм-маърифат соҳасида бу рақам нисбати янада аянчлироқдир: РСФСЖда 213 сўм бўлса, Ўзбекистонда 134 сўм, холос. Россия фуқаролари ичида «ўзбеклар энг пулдор миллат» деган тушунча ҳукм суради. Лекин Иттифоқ банкларидаги фуқароларга тегишли 365 миллиард сўмнинг атиги 7 миллиардигина бизнинг жумҳуриятимиз фуқароларининг. Шу аҳволда биз қандай бозорга ўтишимиз мумкин, деб савол беришмоқда, иқтисодчиларимиз.

Ҳаққоний савол. Унга жавоб ҳам ҳаққоний бўлмоғи керак. Афсуски, жумҳурият Олий Кенгашига тақдим этилаётган «Бозор иқтисодиётига ўтиш дастури»ни шундай жавоб дейиш қийин.

1. Ўзбекистон халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишлари ва бозор иқтисодиётига ўтишнинг қоидалари лойиҳасида Иттифоққа ихтиёрий равишда берилаётган ҳуқуқлар бизнинг эълон қилган мустақиллигимизни деярли йўққа чиқаради. Биз бу программа бўйича яшайдиган бўлсак, ҳуқуқ жиҳатдан АҚШ штатларига ўхшаган бир штатга айланамиз.

Ваҳоланки, барча иқтисодий, сиёсий, ҳарбий ваколатлар, божхона ва давлат хавфсизлигини ҳимоя қиладиган идоралар ваколати ҳамма жумҳуриятларга тенг тақсим қилиниши ва бу фаолият тепасида ҳеч қандай Марказ турмаслиги керак. Фақат шу асосдагина бирлашиш мумкин.

2. Йўналишлар ва қоидалар жамоа ва давлат хўжаликларини асосан сақлаб қолишни мўлжаллайди. Зотан, бостириб келаётган экологик, иқтисодий, сиёсий балолардан ерни деҳқонларга хусусий мулк сифатида бўлиб бериш тадбири қутқариб қолиши мумкин. Бу тадбирнинг йўлини тўсиш миллий бойлигимизни исроф қилишга олиб келади: бизда, масалан, гўшт маҳсулотлари етиштириш учун ем-хашак бўлгани ҳолда, гўштни сотиб олаяпмиз. Мана, гўшт ҳам қимматлашди, уни олиш учун миллионлаб сўмни бошқа жумҳуриятларга «совға» қиламиз. Биз ўз ресурсларимиздан унумли фойдаланишимиз учун қишлоқ хўжалигини иложи борича, тезроқ хусусийлаштириш лозим. Ҳолландия каби кичик давлат ҳам ерни фермерларга бериб, ўз эҳтиёжидан ортган қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг 60 фоизини четга чиқараяпти.

Баъзилар «қишлоқда одам кўп, ер етмайди, жанжал чиқади», дея хавотирланмоқдалар, «Бой ва камбағал ўртасидаги фарқ каттаяди» демоқдалар.

Биринчидан, бу одамлар бугун ҳам яхши яшаётганлари йўқ. Жанжал бугун ҳам чиқиши мумкин. Агар ер бўлиб берилса, аҳолининг ер олмаган қисмини ишлаб чиқаришга ва маиший хизмат жабҳасига тортиш мумкин эмасми?

Гап бой ва камбағалда эмас, табақаланиш ҳамма замонларда бўлган, ҳозир ҳам бор. Гап халққа бойиш учун берилган имкондадир.

3. Лойиҳада мулк яккаҳокимлигидан қандай ҳимояланиш ҳақида, деярли, гап йўқ. Бу асосий масалалардан бири-ку! Бунинг йўлларини кўрсатмаган иқтисодий ислоҳни амалга ошира олмайди.

Лекин ҳаракатнома муаллифлари давлат яккаҳокимлигини сақлаб қолиш механизми хусусида етарли даражада қайғурганлар.

Шунингдек, бу ҳужжатда фуқароларнинг ижтимоий ҳимояси ҳақида ҳам гап бор. Бунинг маъноси нима? Агар унда мўлжаллангандек, давлат мулки аксар сақлаб қолинса, фуқароларни биз ижтимоий тенгсизликдан эмас, балки мулкдан «ҳимоя» қилган бўламиз. Бундай «ҳимоя» халққа керакми? Йўқ. Бу ҳимоянинг ўрнига унга эркинлик беринг. Миллий бойликда ўз улуши бўлсин ва ўз мулкининг мулкдори бўлсин.

4. Ҳужжатда «мулкни давлат тасарруфидан чиқариш» деган бўлим бор. Лекин фақат майда корхоналарни бу «тасарруфдан чиқариш» билан бугунги аҳволимиз яхшиланмайди. Бунинг устига, «тасарруфдан чиқариш»нинг чин маъноси — МУЛК ижарага ёки шартнома билан кимгадир берилади, аммо МУЛКДОР давлатнинг ўзи бўлиб қолаверади.

Яккаҳокимликнинг олдини олиш учун ўрта ва кичик корхоналарни тўла хусусийлаштириш (денационализация қилиш) йирикларини давлат тасарруфидан чиқариш (разгосударствление) ва шу йўл билан миллий бойликдаги давлат мулкининг улушини 50 фоиздан оширмаслик керак.

Давлат концернлари, ҳатто акциядор жамиятларини яратиш муваққат босқич бўлиши керак. Бу йўлни асосий йўналиш сифатида қабул қилсак, бир-икки йилдан кейин унинг боши берк кўча эканлиги маълум бўлиб қолади.

ССЖИ ҳукумати ишлаб чиққан ва Шаталин тузган ҳаракатномаларда ҳам мулкни приватизация қилиш механизми ишланмаган. Биз ҳам ҳаракатномани қабул қилишдан олдин яхши ўйлаб олишимиз лозим. Менимча, бугунги иқтисодий сиёсатимиз, мулкка нисбатан, «давлат тасарруфидан чиқариш» эмас, балки уни хусусийлаштириш (денационализация қилиш) тарафига кўпроқ эътибор бериш керакка ўхшайди.

МУТАХАССИСЛАР

Шўролар Иттифоқида етмиш йил яшаган бўлсак-да, бу масала ҳанузгача ечилгани йўқ. Эҳтимол, унинг ечилиши Марказга керак бўлмагандир. Эҳтимол, ўзбекларнинг ҳаммаси мутахассис бўлиб кетса, пахтани ким теради. Шўролар диёрининг пахта мустақиллигини ким ҳимоя қилади, деб ўйлангандир доно йўлбошчиларимиз. Тўғри ўйлаганлар. Биз ҳам уларнинг ишончини оқладик. Пахта мустақиллигини мардонавор ҳимоя қилдик. Фақат энди ўз мустақиллигимизни ҳимоя қилмоқчимиз. Бу иш аввалгисидан қийинроқ бўлажак.

Фактларга мурожаат этайлик. Парламентимизнинг Халқаро ишлар Қўмитаси тайёрлаган ахборотдан бир лавҳа келтирамиз.

«Текширув шуни кўрсатди-ки, ташқи савдо билан шуғулланаётган муассасаларимизда мутахассислар кескин етишмаяпти... «Узагроинторг» бирлашмасида 49 штат бор, ишлаётган одам эса 14 та. Шулардан иккитасигина ташқи савдо соҳасида ишлаш қобилиятига эга».

«...кадрларга эҳтиёжни қондириш учун ҳар йили 480 нафар мутахассис тайёрлаш керак... бироқ ТошДУ ва Тошкент Халқ хўжалиги институти бу йил 170 кишини шу соҳага тайёрлай бошлади».

«Олий ўқув юртлари билим олиш учун зарур техника билан 30 фоиз таъминланган холос».

«Ўзбекистон Вазирлар Кенгаши томонидан чет элларда талаба ўқитиш учун Давлат режа қўмитасига валюта ажратиш, ташқи ишлар ва Олий таълим вазирликларига эса талаба тайёрлаш ва чет элга чиқиш учун зарур тадбирларда ёрдам бериш сўралган эди. Лекин на вазирликлардан, на Давлат режа қўмитасидан жавоб келди».

Эҳтимол, Давлат режа қўмитасининг валютаси йўқдир. Эҳтимол, Ташқи ишлар вазирлигининг бу ишда тажрибаси йўқдир. Ҳар ҳолда, бу вазирлик 70 йил давомида чет элга талаба тайёрлаш билан эмас, аксинча, четга чиқаётганларни иложи борича чиқармаслик билан шуғулланган бўлса керак.

Валютага келсак, у йўқ эмас. Фақат, валютани қандайдир талабалар учун ишлатишга қодир арбоблар кам. Айниқса, бу талабалар қарамоғидаги бўлмаса, айниқса, улар — худо кўрсатмасин — чет элда ўқиб келиб, ўз ҳуқуқи учун курашадиган бўлса... Йўқ, яхшиси бу пулни «жойига» ишлатиш керак. Мана, Тошкент ташқи савдо бирлашмаси бултур Японияга («Ўзбекинторг» орқали) 10 та енгил машинани «бор-йўғи» 147 минг чет эл валютасига харид қилди. Етиб қолунгча, отиб қол, деб шуни айтадилар.

Еки Тошкент тўқима-машинасозлик бирлашмасини олайлик: у сохта рўйхат қоғози билан валютага 200 минг Австрия аудиокассетасини олди. Шу бирлашма тайёрласозлик тажрибасини ўрганишга ва яқин кунларда сохта қоғоз билан эмас, қонуний ҳужжат орқали ҳаракат қилишга шубҳа йўқ.

Бизда сотиб олаётганлар каби, сотмоқда ҳам. Шу йил жумҳурият бўйича «Ўзбекинторг»нинг 120 минг сўмлик 110 минг тонна мис ва алюминий қуюмларини четга олиб чиқаётганида қўлга туширди. «Буревестник» деган ширкат эса таркибида мўмиё бўлган моддани четга сотмоқчи бўлди.

Хуллас, жиноят ва зорланишдан фойда кам. Агар бизнинг жамиятимиз чиндан ҳам қайта қуриш бўлса, бу «қуришни» ҳамма жойда олиб бориш лозим. Марказий минтақаларда шундай жараён кетаяпти. Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши ана шуларни ҳисобга олган ҳолда бозор иқтисодиётига ўтишга оид лойиҳани ва бу чуқур мулоҳаза қилиб тайёрлаши керак, деб ҳисоблаймиз...

Муҳаммад СОЛИҲ,
Ўзбекистон ССЖ халқ депутати.

ТАҲРИРИЯТДАН: Азиз муштарийлар! Мана сиз шоир, Ўзбекистон ССЖ халқ депутатининг бозор иқтисодиётига ўтиш билан боғлиқ туркум мақолаларидан олинган айрим фикрлари билан танишдингиз. Ушбуни чоп этиш билан биз буни якка-ю ёлғиз тўғри фикр демоқчи эмасмиз. Сиз мақолада кўтарилган муаммоларга қандай қарайсиз? Мактубларингизни кутамиз.

МОЛЛАРНИ ТАШИБ КЕТИШ ЧЕКЛАНДИ

Олмаота, 27 октябрь. [ҚОЗТАГ — СИТА мухбири Г. Исоқов]. Жумҳурият Вазирлар Кенгашининг фармойиши билан қирқ хил халқ истеъмоли молларини Қозоғистондан ташқарига ташиб кетиш тақиқланди. Рўйхатга истеъмолчилар манфаатларига тааллуқли ҳамма нарсалар амалда киритилган.

Фуқароларга (янги турар жойларга кўчиб кетаётганлардан ташқари) вагонлар ва контейнерлар ажратилмайди. Юк ва қўл юки қабул қилиб олиш ва уни юбориш тўхтатилади. Озиқ-овқат маҳсулотларини бир кишига бериладиган белгиланган норма даражасидагина олиш мумкин.

Савдо корхоналарининг иш режими ҳам қайта кўриб чиқилмоқда — шанба ва якшанба кунлари ишлайдиган дўконлар сони камайтирилади.

Хорижданхабарлар

МАРШАЛ КУЛИКОВНИНГ ФРАНЦИЯГА САФАРИ

ПАРИЖ, (СИТА мухбири Сергей Батирев). ССЖИ Олий Кенгаши ветеранлар ва ногиронлар иши қўмитаси раисининг ўринбосари, Совет Иттифоқи маршали В. Г. Куликовнинг Францияга қилган сафари бугун ниҳоясига етди. Улуғ Ватан уруши йилларида Франция заминида ҳалок бўлган совет кишиларининг хотирасини авайлаб-асраш ана шу сафарнинг асосий мақсади эди.

Совет меҳмони Франция қуролли кучлари Бош штабининг бошлиғи Морис Шмитт, Франция Ташқи ишлар вазирлигининг вакиллари, шунингдек француз ҳарбий ҳужжатчи-тарихчилари билан учрашди.

Французлар уруш йилларида ҳалок бўлган кишиларнинг хотирасини муносиб қадрламоқдалар, деди СИТА мухбири билан суҳбатда В. Г. Куликов. Биз ҳамма вақт муаммоларимизни тушунишаётганини ҳамда уларни ҳал этишда ёрдам беришга интилаётганликларини ҳис қилиб турдик. Бошланган ишларни давом эттириш, Бутуниттифоқ хотира китобини тайёрлаш учун бундан кейин маълумотлар ҳам излаб топишни режалаштириб қўйдик. Хотира китобига Улуғ Ватан уруши йилларида ҳалок бўлган барча совет жангчиларининг исми шарифлари киритилади.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ПРАГА. Бу ерда яшил фуражка кийган ҳарбий хизматчилар — чегарачи соқчилар пайдо бўлди. Улар Чехословакия милицияси вакиллари билан бирга тартибни сақлаш, қонунбузарликнинг олдини олиш хизматини бажармоқдалар.

ЧТК агентлигининг жума куни хабар қилишича, чегарачилар ҳукуматнинг қарорига мувофиқ шу ишни ўз зиммаларига олдилар. Жамоат хавфсизлиги идоралари олдида турган вазифаларни бажаришда Чехияда 4 минг, Словакияда эса 1775 чегарачи ёрдам беради.

Агентлик милицияни бу қадар куч билан мустаҳкамлаш жамоат хавфсизлиги идоралари иши кўплигини ва ҳар иккала жумҳурият ҳудудида содир этилаётган жиноятлар тез кўпайиб бораётганлигини ҳисобга олиб кўрилган зарур чорадир. Бунга яна шуни илова қилиш керакки, маҳаллий матбуотнинг таъкидлашича, Чехославакия милициясида ҳозир кадрлар етишмаяпти, замонавий жиҳозлар ҳам йўқ.

ОТТАВА. Совет Иттифоқи ва унинг 15 жумҳурияти ўзларининг сиёсий ва иқтисодий низоларини тезда бартараф этишлари лозим, акс ҳолда улар Ғарб сармояларига «Алвидо» дейишлари мумкин бўлади, деди Канада ташқи савдо вазири Жон Кросби. Вазир ҳозир ССЖИга ташриф буюрган. Вазир Киевда Канадиен Пресс агентлиги мухбири билан суҳбатда «Ҳар бир босқичда сиёсий ва иқтисодий ҳокимиятни тақсимлаб олиш масалалари ҳал қилинмас экан, мен ғарб билан савдо кенгайтирилишини ва хорижий сармоялар кўпайтирилишини кутиш мумкинлигини кўрмаяпман. Кордонлик ноаниқликни ёқтирмайди, шу сабабли бу муаммони улар қанчалик тез ҳал қилишлари катта масаладир» деди Кросбининг гапларига қараганда, у Совет Иттифоқида бу соҳадаги вазият шунчалик ёмонлигини тасаввур қилмаган.

ВАШИНГТОН. 1990 йил 30 сентябрда тугаган молия йилида Қўшма Штатлар давлат бюджетидаги камомад 220,4 миллиард долларни ташкил этди. АҚШ Молия вазирлиги шу ҳақда хабар қилди.

Мудофаага ажратилган маблағ (289,8 миллиард доллар) ижтимоий суғуртага ажратилган маблағ (245 миллиард доллар) ва... давлат қарзига доир фойдани тўлаш (264,9 миллиард доллар) — ўтган йилги энг катта харажатлар ана шулардан иборат.

Тугаган молия йилида ҳукумат қарз миқдори жиҳатидан «рекордларни орқада қолдириб» кетолмаган бўлса ҳам, 1991 молия йилида ана шундай имконият бор. Вазирликнинг фаразларига қараганда ҳатто маъмурият билан конгресс мамлакат бюджети камомадини беш йил давомида 500 миллиард доллар камайтириш чоралари тўғрисида ўзаро келишган тақдирда ҳам 1991 йилда давлатнинг қарзи 253,6 миллиард долларни ташкил этади.

ЛУАНДА. Унита оппозициячи тўда жангарилари Ангола марказидаги Бие вилоятида Уйуэ дарёси кўпригини бузиб ташладилар. Яқин орада бу кўприк орқали қурғоқчиликдан жабрланган тинч аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулотлари ва кундалик зарур моллар ортилган транспорт колонналари ўтиши лозим эди. Бу ҳақда кеча Луандада Ангола озодлиги халқ қуролли кучлари Бош штаби хабар қилди.

1 ноябрда кўп йиллик қурғоқчилик оқибатларини тугатишда Анголага ёрдам бериш юзасидан БМТ махсус режалари доирасида халқаро ҳамжамиятининг кенг кўламли операциясини бошлаш белгиланган.

(СИТА).

ЧЕТ ЭЛ ЁШЛАРИ ҲАЁТИДАН

ДАКАР, (СИТА мухбири В. Емельянов). Ёш социалистлар халқаро уюшмаси ижроия қўмитасининг Сенегал пойтахтида ўтаётган мажлиси қатнашчилари янги халқаро сиёсий тартиб ва жаҳон иқтисодий системасини демократиялашни ёқлаб чиқдилар.

Учрашувда қабул қилинган якунловчи ҳужжат — «Дакар чақириғи»да ёш социалистлар халқаро уюшмаси тинчлик, озодлик, адолат ва тараққиёт идеалларига содиқлиги таъкидланади. Ҳужжатда айтилишича, ёш авлоднинг тинчлик ва тараққиёт учун кураши қарздорликнинг ва миллионлаб кишиларнинг қашшоқликдан иборат энг оғир муаммоларини ҳал этишга кўмаклашиши лозим. Қарздорлик юки — жануб мамлакатларини ривожлантиришдаги асосий тўсиқдир, деб таъкидлашди мажлис қатнашчилари. Ана шу муаммони бартараф этишда шошилинч ҳаракат дастури зарур, дейилади якунловчи ҳужжатда. Шимол-жануб мулоқотини кенгайтириш билан бирга жануб-жануб ҳамкорлигини ҳам фаол йўлга қўйиш керак. Атроф-муҳитни муҳофаза этишни таъминлаш барча халқларнинг юмуши бўлиши лозим, деб таъкидланади «Дакар чақириғи»да.

«ЖАНУБ ЮЛДУЗИ» ОПЕРАЦИЯСИ

НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатлар полицияси банг савдогарларига қарши кураш юзасидан ўтказган кенг кўламли операция «Жануб юлдузи» деган шоирона ном олди. Бу операция мамлакатнинг 28 штати ҳудудини қамраб олди. Янги Зеландиядан тортиб Бермут оролларигача бангни АҚШга келтириш йўллари назорат остига олинди. Операция давомида қорадори, наша билан савдо қилишда шубҳа остига олинган 3743 киши қамоққа олинди. Полиция кўп миқдордаги хавфли моддани қўлга туширди. Майамида (Флорида штати) кокаин (кока дарахти баргидан тайёрланган банг)нинг катта туркуми топилди. Қорадори тарқатилишига қарши кураш бошқармасининг ходимлари Қўшма Штатларга келтирилган балиқ орасидан 70 килограммга яқин кокаин топиб олдилар. Полиция вакилининг гапларига қараганда, операция давомида қорадорифурушларга сезиларли зарба берилди, мамлакатга банг келадиган кўпгина йўллар тўсиб қўйилди.

Депутатлар ўқуви

Сиёсатшунослик ва бошқарув илмгоҳининг раҳбар ходимлар ва мутахассислар малакасини ошириш куллиётида Ўзбекистон ССЖ ва Тожикистон ССЖ халқ депутатлари вилоят Кенгашлари доимий комиссиялари раислари икки ҳафта ўқидилар.

Тингловчиларнинг эътибори социализм қурилишининг ленинча тушунчасини чуқур ўрганишга, сиёсий системани тубдан ислоҳ қилишнинг долзарб назарий ва амалий масалаларига, маҳаллий кенгашларнинг тўла ҳокимиятини таъминлаш йўлларига қаратилган эди. Социалистик жумҳуриятларнинг чинакам федератив иттифоқини тузиш мақсадлари ва йўллари халқ хўжалигини барқарорлаштиришнинг асосий йўналишларини амалга ошириш ва бозор иқтисодиётига ўтиш вазифалари; аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш муаммоларини ҳал этиш, миллатлараро муносабатлар ва байналмилал тарбияни яхшилаш, жаҳон тараққиёти ва совет давлатининг ташқи иқтисодий фаолияти масалалари муҳокама қилинди.

Гуруҳ-гуруҳ бўлиб ўтказилган дарслар, амалий машғулотлар, давра суҳбатлари чоғида вилоят кенгашлари доимий комиссиялари ишини режалаштириш ва ташкил этиш масалалари юзасидан кенг фикр алмашув бўлди. Вилоят Кенгашлари ва улар ижроия қўмиталари ваколатларининг конституциявий асослари ва бу ваколатларни амалда чеклаш йўллари, одил судлов, меҳнаткашларни ҳуқуқий жиҳатдан тарбиялаш, социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш муаммолари, талабаларни ўқитиш сифатини ошириш муаммолари ва йўллари, одамларни маданий, маънавий ва ахлоқий жиҳатдан тарбиялашни ривожлантириш, Ўрта Осиё жумҳуриятларининг ташқи иқтисодий алоқаларини янада кенгайтириш масалалари кўриб чиқилди.

Ахборот-ҳисоблаш техникаси лабораториясида депутатлар информатика асослари ҳамда маҳаллий шўролар фаолияти масалаларига доир аниқ-равшан вазифаларни ҳал этишда шахсий компьютердан фойдаланиш йўллари билан танишдилар.

Тингловчилар ҳузурида Ўзбекистон ССЖ конституциявий Назорат қўмитасининг раиси, Ўзбекистон ССЖ Фанлар Академиясининг академиги Ш. З. Уразаев, ССЖИ конституциявий Назорат қўмитасининг аъзоси, Ўзбекистон ССЖ Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси А. А. Аъзамхўжаев, Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши транспорт, йўл хўжалиги, алоқа ва информатика қўмитасининг раиси F. З. Заҳриддинов, Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши билан жумҳурият Вазирлар Кенгаши котибиятининг бўлим мудирлари, вазирлар, жумҳурият давлат қўмиталари ҳамда идораларининг раҳбарлари, сиёсатшунослик ва бошқарув илмгоҳининг етакчи профессор-муаллимлари сўзга чиқдилар.

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

АЛДОҚЧИ ҚЎШИҚЧИЛАР

● ЭСТЕХАДА Кочабамба (Боливия) шаҳрида фақат машҳур қўшиқчи сифатида эмас, балки уддабурронлик борасида ҳам таниқли. Чунки у ақл бовар қилмайдиган тезликка эга. Шаҳарнинг марказида концерт бера туриб, орадан бир ярим-икки минут ўтгач, Кочабамбанинг бошқа бир чеккасида чиқиш қиларди. Маълум бўлишича, қўшиқчининг сири бор экан. Бу уч ака-ука: Фернандо, Анхело, Хосенинг иши бўлиб чиқди. Уларнинг бу даражага эришишларида ишни аниқ ташкил этиш, турар-жойининг чеккадалиги ва яширин иш тутиш катта роль ўйнаган, деб ёзади Олмониянинг «Зюддойче цайтунг» рўзномаси.

СИР ОЧИЛДИ

● БУНДАН ярим аср муқаддам йўқолиб қолган «Мадонна мушук билан» сурати яна топилди. Маълумки, мутахассислар бу асарни Леонардо До Винчи қаламига мансуб деб келишарди. Қатор йиллар мобайнида мазкур сурат италиялик рассом Чезаре Тубинонинг уйида сақланган. Рассом 92 ёшида ҳаётдан кўз юмгач, сир очилди. Чезаре Тубино ўз васиятномасида шундай ёзув қолдирган: «Мабодо кимда-ким «Мадонна мушук билан» суратини сотмоқчи бўлса, шуни ёдида тутсин, бу асар муаллифи менман». Шундай қилиб буюк Леонардонинг шоҳ асари ясама бўлиб чиқди. «Менинг бувим ҳеч қачон қалбакилик билан шуғулланган эмас, лекин у ўхшатиб чизишни хуш кўрарди. Бироқ, у буни пул ишлаб олиш мақсадида қилмасди. Чезаре соф виждонли, иқтидорли рассом эди. У чизган манзара ва портретлар рассомга шуҳрат келтирган», дейди рассомнинг невараси.

СИГИРЛАР

● СИГИРЛАР келажакда қандай кўринишда бўлади? Кимлардир истеҳзо билан «Нима бўларди, шохи, туёғи... бўлади-да», дейиши мумкин. Нидерландия қишлоқ хўжалиги дорилфунуни олимлари ҳамда сут ишлаб чиқаришни ўрганиш билимгоҳи мутахассислари олиб борган кузатувларига таянсак, бунга қўшимча қилиш мумкин. Уларнинг фикрича, яқин орада сигирлар тор ихтисосликка эга бўладилар. Бирининг сутидан пишлоқ олинса, иккинчисиникидан ёғ олинади. Учинчисининг сути эса фақат дўконларга сотувга олиб чиқилади. Сут сифати сигирнинг насли ва қон таркибига кўра турлича бўлар экан, олимлар шундай хулосага келдилар.

Кўчма телевизион станция ёрдамида Наманган вилоят телевидениеси ўзининг биринчи кўрсатувини ойнаи жаҳонда намойиш қилди. Энди ҳар ҳафтада бир маротаба вилоят телевидениесининг бир соатлик кўрсатуви экранга чиқади. Келаси йилдан эса уч соатлик кўрсатув тайёрлаш режалаштирилмоқда.

Ҳозирги кунда қурилаётган телевизион студия ишга тушгандан кейин кўрсатувлар ҳар куни экранга чиқади.

СУРАТДА: Наманган телевидениесининг диктори Гулчеҳра БЕРДИҚУЛОВА.

Сураткаш А. КОВТУН. (ЎзТАГ).

Игорь ШКВИРИН:

«ПАХТАКОР» — менинг командам

— ...Мен Тошкентда туғилдим. «Локомотив» жамиятида шуғулландим. Кейин иккинчи лигага таклиф қилишди. 83 йилдан бери «Пахтакор»даман. 1985 йилда уйландим.

— Унинг исми нима!

— Татьяна. У Политехника институтини тугатган. Тўрт ёшли қизчамиз бор. Людмила деб исм қўйганмиз.

— Волидаларинг билан бирга яшайсизларми!

— Йўқ, алоҳида. Ҳозир уй беришган. Аммо у ерда таъмирлаш ишлари кетаётгани учун ота-онам билан яшаяпмиз.

— Энди футболга қайтсак. Сен ўз бахтингни «Днепр»дан қидиргансан. Эҳтимол, ҳозир ҳам олий лига командаларидан таклифлар тушаётгандир. Бу масалада сенинг фикринг қандай!... Аммо ўзбекларда дарахт бир ерда кўкаради, деган мақол бор. Қанчалар ғалати туюлмасин, бу ҳақиқат. Дарахтни у ердан-бу жойга олиб ўтқазиш мумкин, лекин ҳар бир қайта ўтқазиш, бу — гумонлар ва таваккалчилик билан боғлиқ. Ё ўсиб кетади, ё... Сен ўзинг нима дейсан!

— Принцип жиҳатидан мақолда айтилган фикрларга қўшиламан. Ҳар бир футболчининг ўз командаси бўлишини англаб етганимга анча бўлди. Менинг командам — «Пахтакор». Бу ерда мени тушунишади ва шу ерда мен ўз имкониятларимни топдим. «Днепр»га кетганимда эса... У ерда олти киши ҳужум чизиғида ўйнашга даъвогар эди. Нима бўлмасин, улардан яхшироқ ўйнаш керак эди. Бир бош юқори бўлмаса-да, ҳар қандай сезиларли даражада яхши ўйнашим лозим эди. Бундан ташқари улар шу командада ўйнаб обрў топгандилар. Зеро, агар улар билан теппа-тенг ўйнаган тақдиримда ҳам «ўтқазиб қўйган»лари учун улар майдонга тушажакларини тренерлардан ҳам эшитгандим. Қисқаси, омадим юришмади, улардан яхши ўйнай олмадим. Шунинг учун қайтиб келдим.

— Менимча, фақат улардан яхши ўйнолмаганинг учун бўлмаса керак. Узинг ҳам ҳозиргина команда ҳақида гапириб ўтдинг. Шахс бўлиб етилиш учун муайян шарт-шароит зарур. Андрей Якубикни эсла-я. Мен у билан ҳамсуҳбат бўлганман. У тўпурар сифатида айнан шу «Пахтакор»да ўйнаган чоғларда элга танилди. Худди шу ерда...

— Бўлмаса «Динамо»да қанча йил ўйнаган эди.

— «Пахтакор» унинг командаси бўлиб чиқди... Сен ҳам шундай. Мавсум тугамай туриб, 36 та тўп киритишга муваффақ бўлдинг. Ҳали яна киритишинг мумкин. Айт-чи, бу 36 та тўп сенинг хизматингми, ёки бутун командаником!

— Фақат менинг хизматим, деб ҳеч қачон айтмаган бўлардим. Бу — шубҳасиз бутун команданинг хизмати. Тўпни менга ошириб, қулай вазиятларга чиқишим учун рақиб ўйинчиларини чалғитиб турган шерикларимнинг хизматини унутиб бўларканми, ахир.

— Команда, бу — жамоа. Дўстлар, ўртоқлар бор, айни чоқда энг яқин дўстлар, ўртоқлар бор. Сен кимлар билан дўстлашгансан!

— Командада Микляев билан, Пятницкий билан дўстмиз. Принцип жиҳатидан. Пятницкий билан майдонда бир-биримизни сўзсиз тушунамиз. Оганесян бизга яқинда қўшилди. Аммо барибир мен уни ҳурмат қиламан. Машҳур футболчи бўлгани учун эмас, инсоний бўлгани учун.

— Яна бир савол борки, мен уни бермай иложим йўқ. Ҳозир командада тобора кўпаб ўзбеклар, ўзбекистонликлар пайдо бўлаётганлигига қандай қарайсан! Сенингча, бу қонуний жараёнми ва ё «Пахтакор»га ёрдам берадими! Аслида шундай бўлиши керакмиди, ёки бу мухлисларга яхши кўриниш учун сунъий равишда қилинаётган ҳаракатми!

— Гап командада қандай миллатга мансуб киши ўйнашида эмас. Футбол ўйнай билса бўлгани. Менинг учун муҳими шу.

— «Пахтакор» ҳамиша тошкентлик, маҳаллий йигитлардан ташкил топиши билан бошқа командалардан фарқланарди. Красницкий, Стадник...ларни эсла. Авиация ҳалокатидан кейин амалда биз «Пахтакор» командасини майдонда кўрмадик. Мана, ниҳоят бугунга келиб, баъзи ўйинчиларни истисно қилганда, команда жумҳурият ёшларидан ташкил топди. Янги қабул қилинган ёшлардан кимларни алоҳида таъкидлаган бўлардинг! Улардан келажакда моҳир футболчи чиқишига ишонасанми!

— Нима десам экан. Албатта, истиқболга ишониб яшаш керак. Масалан, бизда ўйин олдидан, ўйиндан кейин таҳлил бўлади. Агар айтилаётган гапларни сал диққат билан эшитсалар эди, бутунлай бошқача ўйин кўрсатган бўлардилар. Улар шундоқ ҳам ўсиб бораётирлар... Ҳозир бизда янги тренер. Унинг тажрибасидан фойдаланиб қолишимиз керак. Унга қулоқ солсак, ўйлайманки, кам бўлмаймиз.

— Ҳозир кўпчилик спорт билан сиёсатни қориштириб юборди. Бу масалада сенинг фикринг қандай!

—Мен буни нотўғри, деб биламан. Ҳамма нарса ўз йўриғи билан кетгани маъқул. Мана, Вильнюснинг «Жальгирис» командаси нима бўлди? Яхшики, команданинг уч ўйинчиси ҳозир «Локомотив»да — Москвада ўйнаяпти. Яна икки киши бошқа командада. Қолганлари-чи? Уларнинг келажаги қандай бўлади, ҳеч ким билмайди.

— Агар авиация ҳалокати туфайли Ўзбекистон бутун бир командадан айрилган бўлса, айтиш мумкин, Литва командаси ўз ихтиёри билан ўзига хос ҳалокатга учради...

— Менимча, ҳам бу фожиадан бошқа нарса эмас. Ахир у ўзига хос ва фақат ўзига хос бўлган етакчи командалардан бири эди.

— Бу йўқотиш, эҳтимолки, энг аввало Литва футболи учун зарба бўлиб тушди. Грузин футболи тўғрисида ҳам шу фикрни айтиш мумкин. Бу билан улар мухлисларни ранжитишди, холос. Ҳамманинг кўз ўнгида содир бўлди, бу йўқотишлар. Буни ўйлаб топган кишилар, менимча, биринчи навбатда оддий одамларни жазолашди.

— Афсуски, фақат бугина эмас.

— ...Тбилисида ҳозир ўйнаётган иқтидорли, қобилиятли йигитлар ҳам зарар кўришди. Амалда, уларни катта футболга олиб борувчи йўлга тўсиқ қўйилди.

— Тўғри, бундан бошқача таърифлаш ҳам қийин.

— Фараз қилайлик, мамлакатни қайта ташкил этиш ғояси амалга ошиб, янги иттифоқ шартномаси тузилди, ҳам дейлик. Аммо шунда ҳам ССЖИ чемпионати сақланиб қолаверса керак. Эҳтимолки, у ўз шаклини ўзгартириши мумкин. Ва бунинг натижаси ўлароқ Ўзбекистон алоҳида команда сифатида жаҳон биринчилиги саралаш ўйинларида қатнашадиган бўлади... Умуман олганда, мамлакатимизда у ёки бу жумҳурият терма командасининг жаҳон биринчилигига, Европа чемпионатига йўлланма олиши имкониятлари бор, деб ўйлайсанми! Ахир Буюк Британиядан саралаш ўйинларида бир йўла тўрт команда қатнашади-ку! Умуман бу масалада сенинг фикринг қандай!

— Менимча, бундай бўлиши мумкин эмас. Терма команда ўз номи билан терма команда. Энг яхшилар йиғилади у ерда. Ҳар қалай, менга шундай туюлади.

— Сен Киев «Динамо»сидан келиб чиқиб, бир команда таркиби, бу — ҳали терма команда эмас, демоқчисан-да! Шундайми!

Яна бир ғоя. Мана Оврўпа чемпионати бор, Жанубий Амирқо ва Шимолий Амирқо чемпионати бор. Аммо негадир Осиё чемпионати йўқ. Борди-ю, бизнинг жумҳуриятимиз шундай ташаббус билан чиқса-чи! Эҳтимол шунда ССЖ Иттифоқидан бир йўла икки команда — ССЖИ Осиё қисми ҳамда Ўрта Осиё ва Қозоғистон терма командасини саралаш ўйинларида қатнашиш учун таклиф қилиш мумкин бўлар эди. Саралаш ўйинларида кучлилар аниқланиб, улар Осиё кубоги учун курашга киришардилар. Бу кубок ўйинларининг биринчисини Тошкентда ўтказиш мумкин. Сен шундай чемпионатда қатнашишни хоҳлармидинг!

— Бўлмасам-чи!

— У мухлислар эътиборини қозонади, деб ўйлайсизми!

— Менимча эътибор қозонса керак.

— Табиийки, Ўзбекистон ташкилотчи сифатида ўн олти кучли команда орасида бўлар эди. Масалага шу тарзда ёндашиш тўғри бўлса керак...

— Очиғи, мен бу чемпионатда жон деб қатнашган бўлардим. Қолаверса, ўз кучимни синаб кўриш истаги ҳам бор.

— Кейин, хаёлан кўз олдингга келтир-а — сен Оврўпа чемпионати, Африка, Осиё чемпионатлари кубоги соҳибисан. Ахир улар ўртасида ҳам қандайдир суперкубок таъсис қилиб, шундай турнир ташкил этиш мумкин-ку. Бу билан футбол янада бойиган бўлур эди.

— Буларнинг ҳаммаси қизиқарли, албатта. Бироқ бу бизга эмас, кўпроқ раҳбарларга боғлиқ.

— Мана, кейинги пайтларда рўзномалар футбол ҳақида кам ёзадиган бўлиб қолишди. Сен бунга қандай қарайсан!

— Ҳа, рўзномалар баҳс майдонига айланиб қолди. Яйраб ўқийдиган нарса йўқ. Ҳамма ёқни сиёсат босиб кетди.

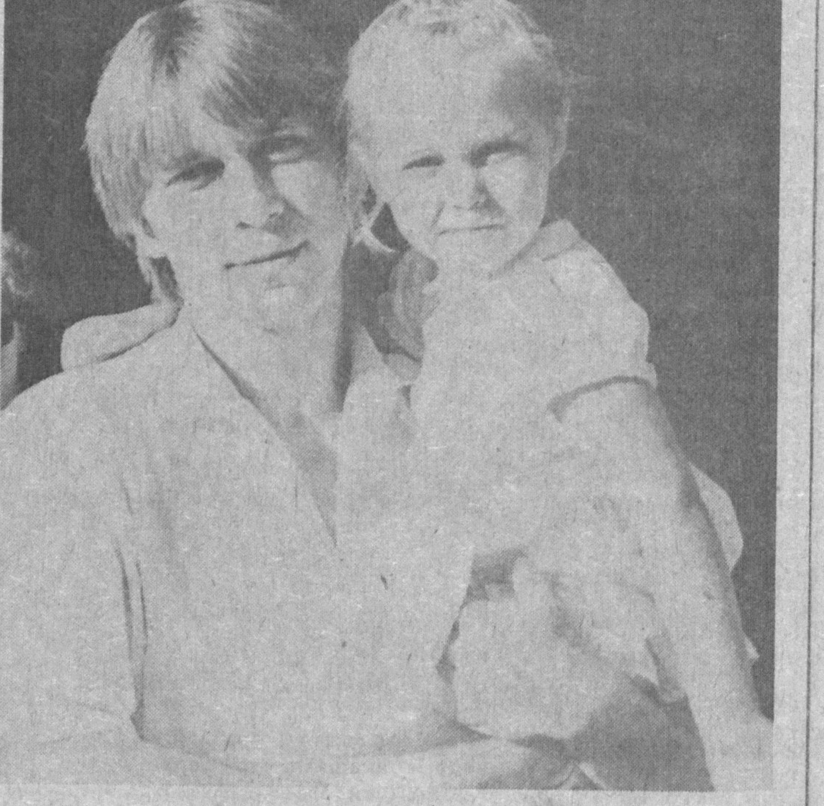
— Умуман ҳамма нарса қора бўёқда — фалокатлар, намойишлар, портлашлар, митинглар замирида тақдим қилиняпти, демоқчисан-да. Ҳаёт ўзгарганини жуда кўплаб шаҳарларни кезган сайёҳ-футболчи сифатида журналистлардан кўра яхшироқ билсанг керак, албатта. Қандай эзгу ишлар ҳақида ёзиш мумкин. Сен ўзингга шундай савол бериб кўрганмисан!

— Йўқ. Биласизми, кўп одамлар — қўшнилар, таниш-билишлар мендан «мана, сен кўп жойларга борасан. У ёқларда аҳвол қанақа» деб сўрашади. Биз эса деярли ҳеч нарсани кўрмаймиз. Ортиқча вақтнинг ўзи йўқ бизда. Тайёрагоҳ, ўйингоҳ, меҳмонхона. Билганимиз шу.

— Лекин сизлар мухлислар билан учрашиб турасизлар-ку!

— Ҳа, бу тўғри. Ҳамма нарсани ҳис қилиш мумкин. Мана, масалан, Бокуда бўлганимизда ўзимизни ноқулай сездик. Автоматчиларни кўриб. Тираспол-да эса, бизни ҳамма ердагидан кўра яхшироқ кутиб олишди: ўйин чоғида олқишлаб туришди, табриклашди ва олий лигага чиқишимиз учун омадлар тилашди. Улар бу билан футболни тушунишларини, чиройли ўйинни муносиб баҳолай билишларини намоён этишди. Уларнинг биз томонда туриб, қарсак чалишларини кўриш ёқимли эди.

— Амирқоликлар ўз мамлакатларига қанчалик кўп муҳожирлар келса, шунча кўп арзон ишчи кучи кўпаяди, деб ҳисоблашади. Бу улар учун бойлик, капитал. Ёки бўлмаса, Италияда ўйнаётган муҳожир футболчилар Италиянинг қудратли футбол давлати эканини амалда исботлаётирлар. У ерда футбол учун асос бор... Сен хорижда ўйнармидинг!

— Гап бундай. Ҳозир бу ҳақда жуда кўп ёзишяпти. Мухлислар ўйингоҳга у ёки бу футболчини — Пятницкийни, Оганесянни, Денисовни... кўриш учун келишади. Тўғрими? Ҳар кимнинг ўзи ихлос қўйган футболчиси бор. Агар у кетса, ўша мухлис учун ўйингоҳга бориш ҳеч бир маъно касб этмай қўяди. Шундай ҳол бўлмаслиги учун кўплаб ёш истеъдодларни тарбиялаш керак. Токи у ёки бу ўйинчи кетгач, унинг ўрнини эгаллайдиган муносиб ўринбосар бўлсин. Кўпгина машҳур командаларда шундай қилинади.

— Мана, ҳозир Марат шартнома билан уч ойга Исроилга кетди.

— Йўқ, у шартнома билан эмас, шунчаки йиғинга кетди. Ўзини синовдан ўтказиш учун кетди у.

— Футболчи, бу қандайдир легионер ёки ёлланма ишчи эмас. У, Олег Протасов айтмоқчи, ўзи истаган жойга бориш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларнинг бири. Мана сизда, командада қандай муҳит ҳукмрон! Қўлга хипчин тутиб ишлатишмайдими!

— Йўқ, бизда ундай эмас. Хипчин тутган ҳам, хипчинсиз ишлолмайдиганлар ҳам йўқ. Шунчаки, Новиков ўйин ёки машғулот чоғида кўрган нарсалари ҳақида гапиради, керак бўлса, тушунтиради. Тўғри, у айниқса, машғулот пайтида қаттиққўл бўлади. У, масала моҳиятини тўғри тушунишимизни истайди. Агар бирор ҳатти-ҳаракатимиз ёқмаса, машғулотни тўхтатиб, эринмай тушунтиришга ҳаракат қилади. Йўқ, у золим эмас. Шунчаки, қаттиққўл.

— Футболчиларнинг фикри билан ҳисоблашадими!

— Ҳисоблашади. Ёши каттароқ, тажрибалироқ ўйинчиларни ҳузурига чақириб, маслаҳатлашади. У, умуман олганда, яхши одам.

— Сўнгги савол. Ҳаётдан умидинг борми! Нималарни орзу қиласан!

— Лўнда қилиб айтадиган бўлсам; мен шу команда билан олий лигадан тушиб кетгандим. Бирдан-бир орзуим шу команда билан олий лигага қайтиш бўлди. Халқ ҳам биздан шуни кутарди. Одамлар катта футболни соғиниб қолишди. Гарчанд биринчи лига ҳам тобора кучга тўлиб бораётган бўлса-да... Биринчи лига барибир биринчи лига-да. Олий лигага нима етсин. Хуллас, олий лигада ўйнашни, катта футболда ўзимни кўрсатишни истайман. Мана, орзуим ушалди. «Пахтакор» — олий лигада.

Биз ўз ўйинимиз билан мухлисларни олий лигада ҳам хушнуд этамиз, деган умиддаман.

М. АЛИМОВ,
«Комсомольская правда» ўз мухбири.
[Мақола «Ёш ленинчи» учун махсус тайёрланди].

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

Кечагина ССЖИ терма командаси бош тренери Анатолий Бишовец италияликлар билан бўладиган (3 ноябрь куни) ўйинга таклиф этилган футболчилар рўйхатини эълон қилди.

Дарвозабонлар — А. Уваров, С. Черчесов, ўйинчилар — А. Чернишов, И. Коливанов, С. Кирьяков, И. Добровольский, А. Цвейба, Г. Литовченко, С. Юран, В. Кульков, И. Шалимов, А. Мостовой, Д. Кузнецов, В. Татарчук, В. Тишенко, А. Канчельскис, И. Гецко. «Чет элликлар» А. Михайличенко С. Алейников С. Горлукович, А. Чередник ва О. Протасовлар эса Миланда командадошларини кутиб олишади. Лекин Тишенко, Чернишов, Гецко, Кульковларнинг турли хил жароҳат олганликлари, Сергей Юраннинг кучли ангина билан оғриб касалхонада ётганлиги саралаш ўйинига ҳам ўз таъсирини кўрсатиши табиий...

* * *

БИРИНЧИ ЛИГА: «Пахтакор»нинг ғалабаларига ўрганиб қолибмиз. Бунинг устига ўз майдонида доим биринчи бўлиб тўп ўтказиб юборишига ҳам. Кеча ҳадеганда ҳисоб очилавермагач, қизиққон ишқибозларнинг баъзилари «меҳмонлар тезроқ гол уришсайди, кейин пахтакорчилар ҳужумга ўтиб, яхшироқ ўйнашармиди? деган гапларни ҳам айтишди. Йўқ, бу гал бошқача бўлди. «Пахтакор» дарвозаси дахлсиз қолди, Лекин мухлисларни бу ҳисоб унчалик қониқтирмади. Чунки жуда кўп қулай вазиятлар туғилди-ю, якунига келганда...

Майли, нима бўлганда ҳам энди шунча йил чеккан азоб-ташвишларимиз, кўнгилбузарликлар ортда қолди. Буёғи олий лига. Катта футбол. Масъулият...

Шу турда бўлиб ўтган қолган ўйинлар натижалари қуйидагича якунланди: «Таврия» — «Динамо» Сх — 1:0, «Тирас» — «Кубань» — 3:0, «Қайрат» — «Локомотив» Г — 1:0, «Локомотив» М — «Металлург» — 2:1, «Кузбасс» — «Нистру» — 0:3, «Геолог» — «Нефтчи» — 4:1, «Шинник» — «Зенит» — 3:1, «Спартак» — «Динамо» Ст — 4:1, «Котайк» — «Ростсельмаш» — 3:1.

АСРЛАР ОША ЕТИБ КЕЛГАН САНЪАТ

Тошкентда очилган Эрон санъати кўргазмаси Осиёдаги энг йирик давлатлардан бирининг ўзига хос бадиий маданияти оламини намойиш этади. Кўргазмада XVI-XX асрлар усталари яратган юздан зиёд экспонат тўпланган. Кўргазмани Ўзбекистон ССЖ давлат санъат музейи Шарқ халқлари санъати Москва давлат музейи билан бирга тайёрлаган. Илк бор икки музей ўз жамғармаларидаги кенг томошабинлар яхши билмайдиган асарларни намойиш этиб, Эрон санъати ижодий принциплари билан танишиш имконини бермоқда.

Энг катта стендни миниатюралар эгаллаган бўлиб, у XVI асрда айниқса, кенг тарқалган эди. Европа санъати таъсири остида ривожланган акварель ва мой бўёқ билан ишланган ранг-тасвир асарлари чинакам кашфиёт бўлди. Ўтган асрларга мансуб жанрли суратларда асосан подшо шикори, шоҳ ва унинг аъёнлари турмуши тасвирланган. Кўргазма лак билан ишланган буюмлар, шишага чизилган ранг-тасвир асарлари билан ҳам таништиради.

— Ўз жамғармаларимиздан биз металлдан ясалган асарлар бой туркуми — идишлар, чилимлар, қутичалар, чироқлар, диний маросим анжомларини ҳам танлаб олдик, — дейди Шарқ халқлари санъатлари музейининг санъатшуноси Н. Сазонова. — Сопол буюмлар — саройлар ва мачитлар деворларини безатиш учун [illegible]

[illegible]

[ЎзТАГ].

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА ЙЎЛЛАР ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ
КУНДУЗГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИГА
1990—1991 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тайёрлов бўлимига халқ хўжалигининг барча тармоқларида ишлаётган ўрта маълумотли илғор ишчилар, колхозчилар ва СССР Қуролли Кучлари сафида ҳарбий хизматларини ўтаб бўлганлар қабул қилинади.

Ишчи ва колхозчиларнинг умумий меҳнат стажи ўрта мактаб (ПТУ)ни битиргандан кейин камида 2 йил шундан охирги бир йили йўлланма берган ташкилотда узлуксиз бўлиши керак (шогирдлик стажи бунга кирмайди).

Тайёрлов бўлимига йўлланмани (форма 1, 2, 3) корхона, муассаса ва ташкилотларнинг раҳбарлари, ҳарбий қисм командирлари томонидан партия, комсомол ва касаба уюшмаси ташкилотларининг тавсияси; меҳнат жамоаларининг ҳамда ҳарбий қисм шахсий состави (бўлинмаси)нинг умумий йиғилиш қарорлари асосида берилади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза (ректор номига танлаган факультет ва мутахассислик кўрсатилади), тайёрлов бўлимига йўлланма, ўрта маълумот ҳақида ҳужжат (асл нусхаси) 6 дона сурат (бош кийимсиз 3×4 см. ҳажмида), медицина справкаси (086/У форма), меҳнат дафтарчасидан кўчирма, характеристика (маъмурият, партия ёки комсомол ва касаба уюшмаси ташкилоти томонидан берилган).

Паспорт ва ҳарбий ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Тайёрлов бўлимига кирувчилар ўрта мактаб ҳажмида МАТЕМАТИКА ва ФИЗИКАДАН суҳбатдан ўтадилар.

ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИНИ БИТИРИБ ВА БИТИРИШ ИМТИҲОНЛАРИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ТОПШИРГАНЛАР ИНСТИТУТНИНГ 1 КУРСИГА, ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ: автомобиллар ва автомобиль хўжалиги; йўл ҳаракатини ташкил этиш (фақат кундузги бўлим); кўтарма транспорт қурилиш, йўл машиналари ва жиҳозлари; автомобиль йўллари ва аэродромлар қуриш; кўприк ва транспорт туннеллари; транспортда ташиш ва бошқаришни ташкил этиш; транспорт иқтисоди ва уни бошқариш.

Кундузги тайёрлов бўлимига қабул қилинганлар ойига 40 сўм миқдорида, СССР Министрлар Кенгашининг 1959 йил 18 сентябрь 1099-қарор билан йўлланганлар эса ўқишга юборган ташкилот ва корхоналар томонидан ҳар ойда 52 сўм, меҳнат стажи 3 йилдан ошиқ бўлганлар эса 60 сўм миқдорида стипендия, турар жойи йўқлар ётоқхона билан таъминланади.

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА ҲУЖЖАТЛАР 25 НОЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНИБ, СУҲБАТ 11 НОЯБРДАН 25 НОЯБРГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

ЎҚИШ 1 ДЕКАБРДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқиш муддати ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда 8 ой.

Манзилгоҳ: 700047, Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 20-уй, «В»-корпус, 205-хона, тайёрлов бўлими.

«МУНОСАБАТ»— ЯНГИ АВЛОД РЎЗНОМАСИ

«МУНОСАБАТ» — Иттифоқ газетхонларини Туркистон жумҳуриятида шу кеча-кундузда содир бўлаётган оламшумул воқеалар, янгиликлар билан таништиради, сиёсий, ижтимоий воқеаларни шарҳ этади, норасмий ташкилотлар, сиёсий фирқалар фаолияти тўғрисида ҳикоя қилади. Ҳафталик рўзнома саккиз саҳифадан иборат.

«МУНОСАБАТ» — мутлақо эркин, бирор бир фирқа ёки ташкилотга ғоявий қарам бўлмаган ҳафталик нашр сифатида рўйхатга олинган.

— «МУНОСАБАТ» — Бу Сизнинг минбарингиз.

«МУНОСАБАТ» — Матбуотдаги янги қадам, янги имконият.

«МУНОСАБАТ» — Туркистонга ошкоралик ва эрк муждасини олиб келувчи истиқбол рўзномаси.

«МУНОСАБАТ» — Бутуниттифоқ Эркин Ҳафталигига обуна бўлинг. Обуна индекси: ўзбек тилида чиқувчи нашр учун 64613, рус тилида чиқадиган нашр учун эса 64614; обуна баҳоси: бир йилга 25 сўм 80 тийин, олти ойга 12 сўм 90 тийин, уч ойга 6 сўм 45 тийин.

«МУНОСАБАТ» муҳарририяти Тошкент шаҳар, Ленинград кўчаси, 48-уйда жойлашган. Маълумотларни 32-01-29 рақамли телефон орқали олишингиз мумкин.

ТВ

31 ОКТЯБРЬ — ЧОРШАНБА

● ЎзТВ I

11.25 Кўрсатувлар тартиби. 11.30 «Қўшиқ ҳадя этаман». Фильм-концерт. 12.00 Такрорий фильмлар экрани. «Бегоналар бу ерда юрмайди». Бадиий фильм («Ленфильм»).

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби. 18.05 Янгиликлар. 18.10 Мультфильмлар тўплами: «Сеҳрли самовар», «Кел, дўстлашамиз», «Ишончли дўстлар», «Дадабой ва будильник». 18.50 «Осойишталик посбонлари». 19.20 Тижорат хабарлари. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.50 «Муштум» жаридаси саҳифаларида». 20.20 «Ўғил, набира, авара». Манзарали фильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Шодлик» ашула ва рақс дастасининг концерти. 21.30 Москва. «Вақт». 22.00 Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгаши сессиясида. 23.00 «Грета» вилласининг сири». Бадиий фильм («Мосфильм»). 00.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

19.00 Кўрсатувлар тартиби. 19.05 «Қиш ғамида...». 19.50 «Лада». Кипрда ва Грецияда». Телефильм. 20.00 Тошкент хабарлари. 20.10 «Йўлингиз бехатар бўлсин». Бевосита мулоқот (рус тилида). 21.10 «Юксалиш» (рус тилида).

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Вақт». 22.00 «Негатив». «Бир жиноий иш воқеаси». 1-қисм. 22.40 [illegible] олам деҳқон аст». Пахтакорлар учун кўрсатув. 23.20 «Революция туфайли туғилган». Телевизион бадиий фильм. 1-серия — «Машаққатли куз» (рус тилида).

● МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Жарликлар». Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3 ва 4-сериялар. 11.40 Телевизион ҳужжатли фильмлар премьераси: «Мери» (Тбилиси), «Олишув» (Тошкент). 12.00 «Дунё бўйлаб». Альманах. 13.00 «Вақт».

* * *

17.05 «Антиқа хола». Бадиий фильм. 2-серия. 18.00 Болалар соати (инглиз тили дарси билан). 19.00 «Вақт». 19.30 «Ишчан курьер». 20.00 Мультфильмлар: «Картина», «Ваня борарди». 20.10 «Жарликлар», Тўрт серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 4-серия. 21.30 «Вақт». 22.00 Коллаж. 22.05 «Сўз». Адабий-бадиий программа. 00.05 «ТСН».

● МТ II

9.00 Эрталабки бадан тарбия машқлари.

Ўқув программаси

9.15 «Монрепо». Телевизион ҳужжатли фильм (Ленинград). 9.35, 10.35 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 11-синф. Ҳисоблаш ва расм чизиш алгоритмлари. 10.05 Немис тили. 1 йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 Немис тили. 2 йил шуғулланаётганлар учун. 11.35, 12.35 Умумий биология. 10-синф: Ч. Дарвин. Турларнинг келиб чиқиши. 12.05 «ТелеЭКО» жаридаси.

Муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.

«Ёш ленинчи»
«Молодой ленинец» орган ЦК ЛКСМ Узбекистана
Издаётся на узбекском языке.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32-УЙ.

ТЕЛЕФОНЛАР:
ҚАБУЛХОНА — 32-56-58
ХАТЛАР БЎЛИМИ — 32-54-65.
ИНДЕКС: 64607.
513500 НУСХАДА ЧОП ЭТИЛАДИ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Д. 38605.